

Programmajournaal 2023

Inhoudsopgave

Programmajournaal 2023	1
Inleiding	4
Leeswijzer.....	5
Financieel hoofdstuk.....	6
Mutaties bestaand beleid	6
Inleiding ambitiebegroting.....	11
Programma Leefbare kernen.....	12
Actielijn 1 Wonen: Perspectief op woningbouw	12
Actielijn 2 Economie, arbeidsmarkt, 3 O's, recreatie en vrijetijdseconomie.....	14
Actielijn 3 Ruimte en maatschappelijke voorzieningen	16
Actielijn 4 Integrale veiligheid	17
Financiën Leefbare kernen	18
Programma Buitengebied in Balans	21
Actielijn 1 Agrarische sector: Perspectief bieden aan de agrarische sector	21
Actielijn 2 Landschap en natuur	23
Financiën Buitengebied in Balans	24
Programma Leefomgeving van de toekomst.....	26
Actielijn 1 Verduurzamen - Op weg naar energieneutraal en aardgasvrij wonen en werken	28
Actielijn 2 Opwek - Duurzame energievoorziening	30
Actielijn 3 Duurzame Mobiliteit	31
Financiën Leefomgeving van de toekomst.....	32
Programma Positieve Gezondheid.....	34
Actielijn 1 Zorg dichtbij en op orde	34
Actielijn 2 Gezond in je hoofd en in je vel	35
Actielijn 3 Iedereen kan en mag meedoen.....	36
Financiën Positieve Gezondheid.....	37
Programma Toekomstbestendige gemeente Tubbergen en ambtelijke organisatie Noaberkracht.....	39
Actielijn 1 Samenlevingsgerichte bestuursstijl	39
Actielijn 2 Een sterk en toekomstbestendig NoaberkrachtActielijn 2	41
Actielijn 3 Financieel gezond blijven	44

Financiën Toekomstbestendige gemeente Tubbergen en ambtelijke organisatie Noaberkracht.....	45
Basisbegroting.....	46
Programma Bestuur & middelen	46
Programma Dienstverlening & burgerzaken	47
Programma Veiligheid	47
Programma Openbare ruimte & mobiliteit.....	48
Programma Economie.....	50
Programma Onderwijs.....	51
Programma Sport & accommodaties	51
Programma Cultuur & recreatie	52
Programma Sociaal domein.....	52
Programma Milieu	57
Programma Volkshuisvesting & ruimtelijke ordening.....	58

Inleiding

Voor u ligt het programmajournaal 2023 van de gemeente Tubbergen die door het college van Tubbergen aan u als raad aangeboden wordt. In het programmajournaal wordt verslag gedaan van de voortgang van het bestaande beleid, zowel inhoudelijk als financieel.

Dit bestaande beleid vindt zijn oorsprong in de vastgestelde begroting 2023 en de perspectiefnota 2024. Deze beide documenten zijn op hun beurt gebaseerd op het Coalitieakkoord gemeente Tubbergen 2022-2026 met de naam "En noe, met mekaar, vedan!". Het zogenaamde ambitiedeel van deze begroting is gebaseerd op de volgende 5 opgaven uit dit coalitieakkoord:

- Leefbare kernen
- Buitengebied in Balans
- Leefomgeving van de toekomst
- Positieve gezondheid
- Toekomstbestendige gemeente Tubbergen en ambtelijke organisatie Noaberkracht

De basisbegroting bestaat uit de volgende programma's:

1. Programma Bestuur en Middelen
2. Programma Dienstverlening en Burgerzaken
3. Programma Veiligheid
4. Programma Openbare Ruimte en Mobiliteit
5. Programma Economie
6. Programma Onderwijs
7. Programma Sport en Accommodaties
8. Programma Cultuur en Recreatie
9. Programma Sociaal Domein
10. Programma Milieu
11. Programma Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening

Leeswijzer

Voor u ligt het programmajournaal 2023 van de gemeente Tubbergen die door het college van Tubbergen aan u als raad aangeboden wordt. In het programmajournaal wordt verslag gedaan van de voortgang van het bestaande beleid, zowel inhoudelijk als financieel.

Dit bestaande beleid vindt zijn oorsprong in de vastgestelde begroting 2023 en de perspectiefnota 2024. Deze beide documenten zijn op hun beurt gebaseerd op het Coalitieakkoord gemeente Tubbergen 2022-2026 met de naam "En noe, met mekaar, vedan!". Het zogenaamde ambitiedeel van deze begroting is gebaseerd op de volgende 5 opgaven uit dit coalitieakkoord:

Leefbare kernen

Buitengebied in Balans

Leefomgeving van de toekomst

Positieve gezondheid

Toekomstbestendige gemeente Tubbergen en ambtelijke organisatie Noaberkracht

De basisbegroting bestaat uit de volgende programma's:

1. Programma Bestuur en Middelen
2. Programma Dienstverlening en Burgerzaken
3. Programma Veiligheid
4. Programma Openbare Ruimte en Mobiliteit
5. Programma Economie
6. Programma Onderwijs
7. Programma Sport en Accommodaties
8. Programma Cultuur en Recreatie
9. Programma Sociaal Domein
10. Programma Milieu
11. Programma Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening

Financieel hoofdstuk

Mutaties bestaand beleid

In deze paragraaf treft u een samenvattend overzicht aan van de verschillende financiële mutaties voor het jaar 2023 op basis van bestaand beleid. Dit kunnen autonome ontwikkelingen zijn of zaken waarover reeds besluitvorming heeft plaatsgevonden.

Omschrijving	€ x 1.000
Mei circulaire 2023	
- hogere algemene uitkering	1.034
- totaal te ramen (stel)posten	-739
- totaal te ramen taakmutaties	-62
Tweede Kamerverkiezingen	-75
Inhuur griffier en werving nieuwe griffier	-90
Liquidatiesaldo Soweco	126
Rente schatkistbankieren	135
Sociaal Domein	-35
Stelpost centrumontwikkeling	184
Onderuitputting kapitaallasten	279
Indexering prijsgevoelige budgetten	-149
Inzet stelpost prijscompensatie	149
Hogere leges	472
Overige kleine(re) verschillen	-8
Totaal	1.221

Meicirculaire 2023

De algemene uitkering laat voor het jaar 2023 op grond van de meicirculaire 2023 een budgettair voordeel zien van € 233.000. Specificatie:

Meicirculaire 2023	€ x 1.000
Hogere algemeen uitkering	1.034
Totaal te ramen (stel)posten	-739
Totaal te ramen taakmutaties	-62
Voordeel	233

In de meicirculaire is het accres geactualiseerd op basis van de Voorjaarsnota 2023. Voor het jaar 2023 is er sprake van een opwaartse bijstelling van het accres. Een aantal investeringsfondsen (Klimaatfonds, Mobiliteitsfonds (ontsluiting nieuwe woningen) en Stikstofonds) worden uitgezonderd op de accresrelevante uitgaven. Vanuit dit hogere accres moeten gemeenten ook de gevolgen van de loon- en prijsontwikkeling opvangen. Vandaar ook dat de bestaande stelposten voor loon- en prijscompensatie naar boven worden bijgesteld. In het vervolg van dit programmajournaal 2023 komen we terug op de inzet van deze stelposten. Voor prijscompensatie betreft het een verhoging van € 147.000 en voor looncompensatie gaat het om een bedrag van € 481.000.

Naast het aanpassen van de stelposten voor loon- en prijscompensatie zijn er ook twee specifieke mutaties verwerkt in de vorm van stelposten.

Participatie

De omvang van de integratie-uitkering Participatie wijzigt als gevolg van de toekenning van de loon- en prijsbijstelling 2023 (€ 114,97 miljoen in 2023, aflopend naar € 95,96 miljoen in 2028). De verdeling van de bedragen per gemeente wijzigt door actualisatie van de verdeling van de Wsw-middelen. Daarnaast is sprake van wijzigingen in de verdeling van de bedragen per gemeente door aanpassing van de drempelbedragen in de verdeling van de middelen beschut werk. Met de Voorjaarsnota heeft het kabinet besloten om gemeenten te compenseren voor de bijzondere verhoging van het wettelijk minimumloon voor medewerkers in de Wsw. Voor Tubbergen betekent dit een verhoging van IU participatie in 2023 van € 217.000. Deze mutatie wordt functioneel toegevoegd aan de bestaande raming op het product Sociale werkvoorziening.

Brede impuls combinatiefuncties/buurtsportcoaches

Op 8 februari 2023 is de Regeling specifieke uitkering voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en sociale basis 2023-2026 (SPUK-SGCS, ook wel 'brede SPUK') gepubliceerd. Voor de bestaande Brede Regeling Combinatiefuncties betekent dit een wijziging van het type uitkering van een decentralisatie uitkering naar een specifieke uitkering. De inkomensoverdracht vindt niet meer plaats via het gemeentefonds, maar zal dus via de specifieke uitkering plaatsvinden. Voor Tubbergen betekent dit een structurele verlaging van de algemene uitkering van € 106.000. Hier tegenover wordt met ingang van het jaar 2023 een lagere raming van de kosten van de buurtsportcoaches op het product beleid en uitvoering sportbeleid opgenomen van eenzelfde bedrag.

Taakmutaties

Het saldo van de hogere algemene uitkering is geen pure "winst". We dienen rekening te houden met de taakmutaties die benoemd zijn door het rijk. Taakmutaties zijn middelen die met een bepaald oogmerk aan het gemeentefonds zijn toegevoegd of onttrokken, maar waar geen bestedingsverplichting aan ten grondslag ligt.

Wanneer ze nieuw zijn worden ze eenmalig afzonderlijk benoemd om inzicht te creëren waaraan het rijk meer of minder geld gaat besteden. Maar het uitgangspunt van de gehele algemene uitkering is en blijft dat de middelen vrij aanwendbaar zijn. Binnen de gemeente Tubbergen kennen we de lijn dat voor deze taakmutaties een stelpost wordt opgenomen in afwachting van te ontwikkelen beleid. Zodra door college en raad wordt ingestemd met het ontwikkelde beleid kan een beroep worden gedaan op deze stelpost(en). Indien ervoor wordt gekozen geen beleid te ontwikkelen dan kan de stelpost vrijvallen ten gunste van de algemene middelen. Voor 2023 zijn er een aantal kleine taakmutaties maar ook een aantal wat grotere die hierna worden benoemd en toegelicht:

Flankerend beleid energiearmoede

Het kabinet stelt in totaal incidenteel € 200 miljoen voor de jaren 2022 tot en met 2024 beschikbaar om een stapeling van sociale en maatschappelijke problemen als gevolg van de hoge inflatie te voorkomen. Van dit bedrag wordt in 2023 in totaal € 50 miljoen via het gemeentefonds aan gemeenten beschikbaar gesteld voor de verwachte extra inzet die nodig zal zijn op het gebied van vroegsignalering en om gemeenten tegemoet te komen in het verwachte extra beroep op bijzondere bijstand. Voor Tubbergen gaat het om een incidenteel bedrag in het jaar 2023 van € 24.000 waarvoor. In een latere circulaire worden gemeenten geïnformeerd over de middelen voor 2024 en de verdeling daarvan.

Dienstverlening gemeenten aanpak armoede en schulden

Voor de Aanpak Geldzorgen, Armoede en Schulden, die in juli 2022 aan de Tweede Kamer is gepresenteerd, heeft het kabinet in 2023 in totaal € 118 miljoen beschikbaar gesteld. Van deze middelen wordt € 40 miljoen via het gemeentefonds aan gemeenten beschikbaar gesteld als investering in betere dienstverlening door gemeenten op het gebied van armoede en schulden. Voor Tubbergen gaat het om een incidenteel bedrag van € 19.000 in 2023. Gemeenten kunnen deze middelen inzetten om aan de slag te gaan met de prioriteiten van de Aanpak geldzorgen, armoede en schulden, zoals het verdubbelen van het gebruik van de schuldhulpverlening en het tegengaan van kinderarmoede.

Leerlingenvervoer Oekraïne

Eind januari 2023 zijn er meer dan 88.000 vluchtelingen uit Oekraïne naar Nederland gekomen en ingeschreven in de basisregistratie personen (BRP), onder wie circa 18.000 kinderen en jongeren. Scholen en gemeenten spannen zich in om deze leerlingen onderwijs te bieden. Hier hoort in sommige gevallen ook het vervoer naar de school bij. De decentralisatie-uitkering ziet toe op de periode van januari 2023 tot en met 31 juli 2023. Voor Tubbergen een eenmalig bedrag van € 17.000 in 2023.

Taal voor ontheemden uit Oekraïne

Ontheemden uit Oekraïne hebben nu beperkte mogelijkheden om de Nederlandse taal op vrijwillige basis te leren. Om een hogere arbeidsparticipatie te stimuleren, het mogelijk te maken voor Oekraïners om werk te doen dat past bij hun vaardigheden en opleiding en om deel te kunnen nemen aan de Nederlandse maatschappij, is het leren van de Nederlandse taal essentieel. Deze middelen (€ 15 miljoen) hebben tot doel het gemeentelijke aanbod van taalonderwijs aan volwassen ontheemden uit Oekraïne te stimuleren. Voor Tubbergen een eenmalig bedrag van € 8.000 in 2023.

Maatschappelijke begeleiding

Conform artikel 18 van de Wet inburgering 2013 voorziet het college in de maatschappelijke begeleiding van inburgeringsplichtige asielmigranten en hun gezinsleden. Gemeenten ontvangen hiervoor in 2023 in totaal circa € 12,9 miljoen. Voor Tubbergen een eenmalig bedrag van € 17.000 in 2023.

Tweede Kamer verkiezingen

Op woensdag 22 november 2023 worden extra verkiezingen voor de Tweede Kamer gehouden. Met deze extra verkiezingen in 2023 is geen rekening gehouden om de simpele reden dat verkiezingen voor de Tweede Kamer eerst in 2025 waren voorzien. De kosten voor deze extra verkiezingen worden geraamd op ongeveer € 75.000. Het rijk heeft aangegeven geen extra compensatie aan gemeenten te verstrekken voor het organiseren van deze extra verkiezingen.

Liquidatiesaldo Soweco

In 2022 is de liquidatie van Soweco afgerond. Het liquidatiesaldo is verdeeld over de deelnemende gemeenten. De grondslag voor verdeling van het resultaat is het aantal arbeidsjaren. Het aandeel van Tubbergen is op basis hiervan 8,76%. Dit maakt dat het aandeel van het resultaat voor Tubbergen € 832.000 bedraagt. Dit voordeel is meegenomen in de jaarrekening 2022 van de gemeente Tubbergen. Inmiddels blijkt dat de verdere uitwerking van deze liquidatie vooral als gevolg van de daadwerkelijke verkoop van onroerend goed nog wat voordeliger uitpakt. Dit levert voor de gemeente Tubbergen een extra voordeel op van € 126.000

Rente schatkistbankieren

Door het oplopen van de verschillende rentetarieven ontvangt de gemeente Tubbergen ook weer een rentevergoeding op de tegoeden die in het kader van het zogenaamde "schatkistbankieren" bij het Rijk zijn gestald. Voor 2023 betreft het een bedrag van € 135.000

Inhuur griffier en werving nieuwe griffier

Als gevolg van ziekte binnen de Griffie moet noodgedwongen worden ingehuurd en moet een werving worden opgestart.

Sociaal Domein

De, per saldo, hogere lasten van € 35.000 binnen het sociaal kunnen als volgt worden gespecificeerd

Omschrijving	€ x 1.000
Vervoer	-80.000
Wmo	45.000
Totaal	-35.000

Vervoer

De aanbesteding van het doelgroepenvervoer (van en naar dagbesteding, jeugdhulplocaties, leerlingenvervoer en incidenteel vervoer (regiotaxi)) is inmiddels afgerond. Ontwikkelingen van de afgelopen jaren hebben in deze aanbesteding geleid tot hogere tarieven voor alle vormen van vervoer. Ontwikkelingen die van invloed zijn, zijn o.a. de oorlog in Oekraïne, dat aanbieders moeten voldoen aan de gestelde duurzaamheidseisen (aansluiting bij het landelijk convenant voor zero-emissie vervoer) en er is een toenemende druk op de vervoerders door enerzijds een tekort aan chauffeurs en anderzijds een toenemende vraag voor vervoer.

Wet Maatschappelijke Ondersteuning

De verlaging van het WMO budget bestaat uit drie onderdelen:

- Verlagen van het budget voor trapliften met €25.000: er zijn in de eerste helft van 2023 minder trapliften verstrekt dan begroot. De verwachting is dat dit in de tweede helft van dit jaar hetzelfde is.
- Verhogen van het budget voor woningaanpassingen met €10.000: in tegenstelling tot de trapliften, zijn er in 2023 wel meer woningaanpassingen dan begroot. Hierbij is rekening gehouden met de woningaanpassingen die al plaats hebben gevonden en de woningaanpassingen die voor de rest van het jaar op de planning staan.

- Verlagen van het budget voor huishoudelijke ondersteuning met €30.000: van dit bedrag heeft €5.000 betrekking op de module maaltijdverzorging en €25.000 op de module regie. Bij beide modules is het aantal cliënten afgenomen waardoor de kosten lager zijn dan begroot.

Stelpost centrumontwikkeling

Met het “on hold” zetten van het Glashoes is de financiële dekking van de oorspronkelijke plannen en besluitvorming betreffende het Glashoes bevroren. Voor het structurele deel van de dekking is een meerjarige (structurele) stelpost van € 184.000 opgenomen in de begroting van de gemeente Tubbergen. Deze stelpost wordt naar verwachting niet in 2023 aangesproken en valt dus op incidenteel basis vrij in het jaar 2023 wat een meevaller oplevert.

Onderuitputting kapitaallasten

Niet alle voor 2023 geplande en in de begroting 2023 opgenomen investeringen worden ook daadwerkelijk (volledig) in 2023 uitgevoerd. Dit levert een voordeel op voor de kapitaallasten (rente en afschrijving). De nieuwbouw van de basisschool in Geesteren is hier een voorbeeld van.

Prijsindexatie / inflatie

De gevolgen van de hoge prijzen (inflatie) is ook binnen de begroting van de gemeente Tubbergen voelbaar. Naast een doorwerking van de hogere energieprijzen vanuit Noaberkracht (€ 10.500) en het aanpassen van de bijdrage aan de Stichting Participatie Noaberkracht (SPN) voor een bedrag van € 7.200 en de hogere contributies van een aantal abonnementen voor een bedrag van € 14.000 spelen vooral de indexering van de verschillende subsidies en het contract betreffende ondersteunende werkzaamheden in het kader van de Wet Onroerende Zaak Belasting (OZB) een rol.

Indexering subsidies voorliggende voorzieningen en subsidies sport

Verschiede instanties die subsidies van ons ontvangen worden, net als gemeenten zelf, ook geconfronteerd met een stijging van lonen en prijzen. Uitgaande van het handhaven van de overeengekomen dienstverlening is het niet meer dan billijk dat deze instanties ook (deels) worden gecompenseerd voor de gestegen lonen en prijzen. Het gaat hier om een bedrag van € 71.000.

Ondersteunende werkzaamheden Wet Onroerende Zaak Belasting (WOZ)

Vanwege een aflopend contract zijn wij middels een openbare Europese aanbesteding een nieuw contract aangegaan voor de ondersteuning in een aantal WOZ-diensten; o.a. de herwaardering en bezwaar en beroep. Vanwege een landelijke trend van forse toename in bezwaar en beroep op WOZ-waarden is de contract waarde fors hoger uitgevallen dan de contractwaarde in de afgelopen jaren. Ongeveer € 46.000 per jaar. Het contract is voor de komende 3 jaar afgesloten.

Stelpost prijscompensatie

We houden in de (meerjaren)begroting rekening met een jaarlijkse stijging van de lonen de prijzen. Dit doen we door stelposten op te nemen in afwachting van de werkelijke stijgingen van zowel de lonen als de prijzen. De stelpost prijscompensatie 2023 zetten we nu in ter dekking van de gestegen kosten voor een bedrag van € 149.000

Hogere leges

De hogere inkomsten van de bouwleges zijn ontstaan door de hoeveelheid bouwplannen. Door de ruime aantallen nieuwbouwwoningen met de daarbij ontvangen leges geven een grotere opbrengst dan is begroot. Daarnaast zijn er zijn procedures voor grotere bouwplannen afgerond.

Inleiding ambitiebegroting

De begroting heeft het coalitieakkoord gemeente Tubbergen 2022-2026 met de naam "En noe, met mekaar, vedan!" als basis. Het zogenaamde ambitiedeel van deze begroting is gebaseerd op de volgende 5 opgaven uit dit coalitieakkoord:

- Leefbare kernen
- Buitengebied in Balans
- Leefomgeving van de toekomst
- Positieve gezondheid
- Toekomstbestendige gemeente Tubbergen en ambtelijke organisatie Noaberkracht

Deze 5 opgaven zijn in de begroting 2023 in eerste instantie verder beschreven en uitgewerkt in actielijnen en doelen waarna op hoofdlijnen wordt aangegeven hoe we hier een bijdrage aan denken te gaan leveren. Per opgave is afgesloten met een financieel overzicht. In dit overzicht zijn ook de beschikbare werkbudgetten opgenomen. Deze behoeven wat algemene toelichting.

Binnen het programmabureau wordt een bijdrage geleverd aan het behalen van maatschappelijke effecten. Hier wordt sturing gegeven aan bestuurlijke ambities, veranderopgaven en strategisch inspanningen. Dit komt samen in verschillende programma's (ambities), waaraan werkbudget is gekoppeld. Het werkbudget wordt ingezet om (externe) advieskosten te dekken en (participatie)processen in de kernen te faciliteren. Daarnaast wordt het werkbudget ingezet voor bekostiging van evenementen, bijeenkomsten, sprekers (en alle bijkomende kosten die daarbij horen). Het werkbudget is in eerste aanleg niet bedoeld als uitvoeringsgeld om projecten zelf te bekostigen. Onder de 5 opgaven wordt indien mogelijk een nadere duiding en verdeling over de jaren gegeven. Dat is echter niet in alle gevallen op voorhand mogelijk om de simpele reden dat we ook afhankelijk zijn van initiatieven vanuit de samenleving en het tempo en enthousiasme waarmee deze initiatieven gaan spelen. Het beschikbaar hebben van werkbudgetten is met name ook bedoeld om te slagvaardig te kunnen inspelen op de genoemde initiatieven. name ook bedoeld om te slagvaardig te kunnen inspelen op de genoemde initiatieven. Om de raad toch op de hoogte van de besteding en bestemming van de werkbudgetten doen wij in dit programmajournaal, zoals toegezegd, verslag van de bestemming en besteding van de werkbudgetten.

Programma Leefbare kernen

Inleiding Leefbare kernen

Leefbare kernen gaat over het wonen, werken en verblijven in onze kernen. Wij stimuleren kernen waar het aangenaam wonen is, waar bedrijvigheid is en waar mensen werk kunnen vinden. Ruimte voor jeugd en ontwikkeling van talent. Maar vooral ook kernen waar ruimte is om elkaar te ontmoeten en om samen te komen. Kernen met een veilige leefomgeving.

We zien onze leefomgeving veranderen. Het wordt moeilijker om voorzieningen in stand te houden. Dit geldt voor winkels, horeca, kerken, kulturhusen, sportvoorzieningen en scholen. Aan de andere kant zien we initiatieven uit de kernen waarbij nieuwe plannen en combinaties van functies ontstaan. Dit maakt de kernen krachtiger. Van oudsher zijn onze inwoners gewend om de leefbaarheid van hun omgeving in eigen hand te nemen en te zorgen dat het er goed vertoeven is. Het versterken van de leefbaarheid van onze kernen wordt door inwoners en gemeente samen opgepakt.

We realiseren ons dat het leefbaar houden van de kernen een doorlopende inspanning vraagt. In de huidige vier jaar zullen we vooral inzetten op de meerjarige woningbouwprogrammering, versterking van maatschappelijk vastgoed en het vitaal houden van verblijfsgebieden. We vertalen onze ambities naar vier actielijnen:

- Wonen
- Economie, arbeidsmarkt, 3O's, Recreatie en vrijetijdseconomie
- Ruimte en maatschappelijk vastgoed
- Integrale veiligheid

Actielijn 1 Wonen: Perspectief op woningbouw

Wij willen dat het aantal en het type woningen in onze kernen passen bij de vraag. Het uitgangspunt is daarbij dat inwoners voor hun woning zoveel mogelijk in hun eigen gemeente terecht kunnen. Ook is het belangrijk dat woningen voor elke doelgroep bereikbaar en toegankelijk zijn. Vanuit de gemeente willen we bouwen binnen de grenzen van een kern. In de meeste gevallen gaat het om plekken die verbeterd moeten worden of plekken waarvan de bestaande functie vervalt. Denk hierbij aan het verdwijnen van een bedrijf, het transformeren van bestaand vastgoed of het slopen van oude woningen. Als er binnen de kern geen plekken zijn om te bouwen, kijken we naar bouwmogelijkheden aan de rand van een kern. Inbreiding waar het kan, uitbreiding waar het moet.

Kernen zijn verschillend in de behoefte aan woningen. Daarom blijven we in gesprek om te kijken wat bij elke kern past. We willen diversiteit in woningbouw. Het gaat hierbij om huur en koop voor verschillende doelgroepen, door elkaar heen gebouwd. We willen inzetten op een nog actiever grondbeleid en gaan de mogelijkheden hiervoor in beeld brengen. Er is verschil in hoeveel en welk soort woningen nu nodig en gewenst zijn en wat de vraag over 15 jaar is. Huidige knelpunten zijn bijvoorbeeld betaalbare woningen voor starters en woningen voor ouderen. In onze Woonvisie kijken we op basis van onderzoek en gesprekken met alle betrokkenen vooruit op de vraag naar woningen. We proberen te sturen op het aanbod van woningen dat daarop aansluit. Hierbij houden we de behoefte op de lange termijn en de bestaande voorraad in het oog.

Ons doel

Wij willen sturen op een meerjarige woningbouwprogrammering. Via ons grondbedrijf treden wij op als ontwikkelaar. Via ons ruimtelijk en planologisch instrumentarium faciliteren wij particuliere initiatiefnemers en projectontwikkelaars. Wij willen het grootste gedeelte van de geprognosticeerde woonbehoefte tot 2030 in de huidige bestuursperiode faciliteren.

In 2026 kijken we terug op een woonbeleid dat uitvoeringsgericht is geweest, waarbij in elke kern nieuwe mogelijkheden voor woningbouw zijn ontstaan, passend bij de lokale behoefte.

Hoe leveren we een bijdrage aan Perspectief op woningbouw

We willen als gemeente als volgt werken aan een het perspectief op woningbouw:

- Aan het stuur zitten. We spannen ons via ons grondbedrijf in om nieuwe woningbouwplannen op de markt te brengen. We zijn proactief, verweven gronden op strategische locaties en zorgen voor een continue planvoorraad en beschikken over een meerjarenprogrammering woningbouw.
- Faciliterend. We zijn gesprekspartner voor particuliere initiatiefnemers. We adviseren over de ontwikkelkansen van locaties en geven kaders mee voor welke doelgroepen ontwikkeld moet worden.
- Samenlevingsgericht werken met gebieden en doelgroepen. We participeren in ontwikkeltrajecten in de kernen toekomstbestendig te zijn. Indien vrijkomende locaties ontstaan, bijvoorbeeld door clustering van vastgoed, onderzoek wij hoe dergelijke locaties kunnen bijdragen aan het woonbeleid.
- Financieren. Wij stimuleren de herontwikkeling van inbreidingslocaties, ook wanneer herontwikkeling financieel uitdagend is. Door middel van de stimuleringsregeling kunnen wij een bijdrage leveren aan het haalbaar maken van een herontwikkelingslocatie.

Actuele ontwikkelingen

De woningmarkt is in beweging. Hoewel de vraag naar woningen nog steeds groot is zien wij een aantal actuele ontwikkelingen, waardoor wij ons perspectief op woningbouw actualiseren. Daarbij zien wij dat naast een continue woningbouwproductie de behoefte aan een daadkrachtig volkshuisvestingsprogramma toeneemt. Onze volkshuisvestelijke opgaven gaan over het vinden van balans tussen beschikbaarheid, betaalbaarheid en kwaliteit.

- Strategische grondaankopen: in elke kern blijven we aansturen op het bieden van een goed perspectief op nieuwe woningbouwmogelijkheden. Zowel door inbreiding als uitbreiding. In de meeste kernen hebben we inmiddels een strategische grondpositie ingenomen. In de kernen waar we nog geen positie hebben, worden gesprekken gevoerd om tot verwerving te komen.
- Betaalbaarheid: in het kader van betaalbaarheid hebben we in onze uitgifteplannen aangestuurd op meer sociale woningbouw en betaalbare woningen. We hebben de verdeling 30-40-30 (sociaal-betaalbaar-vrij) zoveel mogelijk gehanteerd, tenzij specifiek maatwerk nodig was door lokale omstandigheden (behoefte) of een (te) beperkte omvang van het plangebied. Ook leggen we dit als kader neer bij particuliere ontwikkelingen.
- Afstemming woningstichting: we hebben doorlopend afstemming met onze woningstichting. We hebben verkennende gesprekken gevoerd over de beschikbare investeringsruimte om het sociale woningbouwbestand te vergroten en om te investeren in tijdelijke woningbouwvormen. We hebben eveneens afstemming gevonden over de toekomstige woningbouwproductie van reguliere huurwoningen.
- Woonzorgbeleid: in het verlengde de woonvisie zijn we gestart met het opstellen van woonzorgbeleid. Sociaal-demografische ontwikkelingen, zoals vergrijzing en meer kleine huishoudens, hebben een sterke invloed op de woning- en zorgmarkt. Daarom willen we vanuit verschillende beleidsterreinen tot passende oplossingen komen. Een integrale woonzorgvisie biedt daarbij uitkomst.
- Actualisatie woningbouwprogrammering: we actualiseren periodiek ons woningbouwprogramma, waarbij wij onze woningbouwproductie hebben gemaximaliseerd binnen de regionale afspraken.
- Flexwonen: we hebben samen met de woningstichting verkend of flexibele woonproducten kansrijk zijn. De woonstichting geeft daarbij aan kansen te zien voor prefab bouw. We hebben verkend onder welke condities dit concept op andere locaties ook kan worden toegepast. Bij ons volgende grote(re) woningbouwplan hebben wij de ambitie om dit toe te passen.

Actielijn 2 Economie, arbeidsmarkt, 3 O's, recreatie en vrijetijdseconomie

Het bieden van een economisch perspectief en werkgelegenheid heeft een nauwe relatie met voldoende ontwikkelruimte voor bedrijven en voor locaties waar bedrijven zich kunnen vestigen. Daarbij ligt de nadruk op het behouden en versterken van het lokale bedrijfsleven. Goede vestigingsmogelijkheden voor het bedrijfsleven betekent voldoende en passende bedrijventerreinen in de grote kernen. We geven lokale ondernemers in alle kernen de ruimte door in te zetten op maatwerk. Wij verbinden partijen aan elkaar en helpen met het vinden van de juiste routes.

Centraal staan het behoud en de versterking van de bedrijvigheid, de werkgelegenheid en ons verdienvermogen. Er is een collectief belang voor het versterken van de brede economie in Tubbergen en in Twente. Twente in zijn geheel als aantrekkelijke en bereikbare regio voor wonen, werken en recreëren. Hierbij wordt ingezet op samenwerkingen met de ondernemers(verenigingen), verbindingen tussen de 3 O's (ondernemers, onderwijs, overheid) en het collectieve belang van een brede welvaart. Hierbinnen is veel ruimte voor onze lokale arbeidsmarkt, vrijetijdseconomie en ontwikkeling van talent. Met betrekking tot vrijetijdseconomie zit er nog veel potentie in het economisch perspectief van de sector. Om dit te kunnen verzilveren, willen we blijvend inzetten op het verbeteren van de kwaliteit en de producten die worden geleverd.

Ons doel

Wij willen een bijdrage leveren aan een sterke economische sector. Wij willen dat ons bedrijfsleven participeert en profiteert van de ontwikkelingen in Noordoost Twente en de regio Twente. Wij verbinden partijen via ons netwerk binnen de 3O's. Daarnaast herkennen wij in onze gemeente een sterke vorm van vrijetijdseconomie, waarbij wij inzetten op kwalitatief toerisme.

In 2026 kijken we terug op:

- Nieuw gerealiseerde bedrijventerreinen in de grote kernen.
- Een versterkt centrum van de kern Tubbergen (waarbij uitvoering is en wordt gegeven aan het centrumplan 2022).
- Een goed onderhouden relatie met onze ondernemers inclusief perspectief op wat wij verstaan onder goed centrum/ondernemersmanagement.
- Een bijdrage geleverd aan talentontwikkeling via de 3 O's.
- Een goede balans tussen de landschapskwaliteiten van ons gebied, de leef- en werkomgeving voor inwoners en de groeimogelijkheden van de toeristische sector;
- Geboden mogelijkheden voor marktconforme en gebiedspassende bedrijvigheid;
- Uitvoering van projecten en ideeën die gericht zijn op toerisme of dagrecreatie als aanvulling op het bestaande aanbod, gericht zijn op interessante doelgroepen of zorgen voor seizoenverlenging;
- Ingerichte toeristisch interessante locaties in de kernen en in het buitengebied.

Hoe leveren we een bijdrage aan Economie, arbeidsmarkt en 3 O's, recreatie en vrijetijdseconomie

We willen als gemeente als volgt werken aan een het perspectief op woningbouw:

- Ontwikkelen. We ontwikkelen nieuwe bedrijfsgronden zodat onze lokale ondernemers kunnen uitbreiden en nieuwe bedrijven zich kunnen vestigen, ontplooiën.
- Verbinden. We zetten ons netwerk in om partijen binnen de regio met elkaar te verbinden.
- Initiëren. We starten nieuwe projecten met het oog op de toegevoegde waarde voor ondernemers.
- Participeren en stimuleren. We participeren in gebiedsprocessen en stimuleren de doorontwikkeling van centrumgebieden. Ook nemen we daarbij als gemeente een actieve ontwikkelende rol in.

Actuele ontwikkelingen

Het economisch landschap kent een aantal hoofdthema's waarin we als overheid een rol spelen en proactief kunnen zijn. Allereerst beïnvloeden wij de markt via onze bedrijventerreinen en mogelijkheden voor nieuwe bedrijventerreinen. Daarnaast zijn wij sturend met ons beleid en (bestuurlijke) inspanningen op het gebied van samenwerking in de regio en samenwerking met lokale partners (ondernemers).

- Strategische visie: wij hebben de eerste aanzet gemaakt voor het opstellen van een nieuwe economische visie op strategisch niveau. Met een economische visie bepalen we onze koers en ambities voor (idealiter) 2030. De markt is onderhevig aan veranderingen en daarom is het belangrijk om vooruit te kijken. De economie van 2030 zal fundamenteel anders zijn dan die van vandaag. Door digitalisering, verduurzaming en technologische ontwikkelingen verandert onze omgeving. Daar bereiden we ons op voor. Met deze visie geven we een antwoord op deze ontwikkelingen en willen we bijdragen aan een bloeiende economie. In dit verband willen wij ook nadrukkelijk stilstaan bij wat ons lokaal bindt en wat lokale kernkwaliteiten zijn.
- Bedrijventerreinen: er zijn de afgelopen periode concrete gesprekken gevoerd over nieuwe bedrijfsgrond. Indien verwerving kansrijk is, zullen wij de doorstart maken naar ontwikkeling van nieuwe bedrijventerrein in de 3 grote kernen. In Geesteren hebben wij de eerste aankoop geformaliseerd.
- Regionale samenwerking: op bestuurlijk niveau hebben wij in de regio verkend wat onze gezamenlijke ontwikkelkoers kan zijn. Wij zien gecombineerde opgaven waarbij stad en platteland elkaar versterkt. Wij willen de kracht en kansen van onze regio benutten en daarbij willen wij de kenmerken en capaciteiten van onze gemeente nadrukkelijk(er) benutten. Het doel is om gezamenlijk scherp te stellen hoe wij ondersteunend kunnen zijn aan sociaal-economische ontwikkelingen.
- Samenwerking grensregio: met betrekking tot onze samenwerking met Duitsland hebben wij capaciteit geworven. De opgaven voor samenwerking worden in het 3e en 4e kwartaal (2023) verkend. Wij doen dit samen met Dinkelland en kijken ook naar een breder regionaal perspectief.
- Recreatie en Toerisme: we hebben onderzoek verricht naar de match tussen vraag en aanbod in de sector. Op basis hiervan werken we toe naar een Stimuleringsregeling voor initiatiefnemers om tot marktconforme en gebiedspassende bedrijfsplannen te komen. Daarnaast hebben we een vervolgstap gezet in relatie tot de "Uitvoeringsagenda en kansenkaart Noordoost Twente". We hebben dataonderzoek verricht naar bezoekersstromen in de recreatieve sector. Dus wanneer en hoeveel mensen een locatie bezoeken. Met deze data en de analyse zal toegewerkt worden naar een strategie waarbij we ondernemers kunnen adviseren in bestemmingsmanagement. Verder heeft er een verkenning plaatsgevonden naar een samenwerking tussen de TTI van Tubbergen en de VVV Ootmarsum-Dinkelland. De markt staat achter een organisatorische samenwerking.
- Centrumberaad: we hebben in het kader van het Centrumberaad Tubbergen het ontwikkelscenario kunnen vast stellen. Daarmee heeft essentiële besluitvorming plaatsgevonden om concrete deelprojecten van het centrumplan tot uitvoering te kunnen brengen.

Algemene ontwikkelingen:

- Wij zijn gestart met een onderzoek naar talentbehoud in de gemeente. Dit draagt bij aan het vormgeven van onze strategische visie.
- In het kader van de Agrohubs zijn we een nieuwe ronde ingegaan waarin we verschillende ondernemers hebben geholpen.
- We hebben in samenwerking met Saxion een succesvolle bootcamp georganiseerd, waarin studenten onderzoek hebben verricht naar concrete opgaven (in dit geval revitalisering horecavoorzieningen in Tubbergen).

- We hebben opnieuw geparticipeerd in Hetrix, een samenwerking tussen diverse overheidspartijen en ondernemers, met als doel om talentbehoud in de regio na te streven. Tubbergen is lid om onze ondernemers te faciliteren.

Actielijn 3 Ruimte en maatschappelijke voorzieningen

Vanuit het perspectief van leefbaarheid is het van belang dat er in de kernen ruimte is om elkaar te ontmoeten. Maatschappelijk vastgoed (cultuur, sport, onderwijs) voorziet hierin, maar staat vaak onder druk door een moeizame exploitatie, verouderd vastgoed of kwetsbaarheden in bestuur of beheer. Er is een trend waarneembaar dat maatschappelijk vastgoed in kernen wordt geclusterd op één locatie om voldoende toekomstbestendig te zijn en kruisbestuiving (in zowel organisatie als bezoekers) te bewerkstelligen. Wanneer deze beweging vanuit de samenleving zelf komt, moedigen wij dat aan. De bestaande initiatieven blijven we ondersteunen. Wij horen graag welke ideeën leven en welke opgaven men in de kernen wil aanpakken. Een breed draagvlak is een vereiste. Daarbij vinden wij het belangrijk dat het niet om de stenen zelf gaat, maar vooral om het maatschappelijk effect dat tot stand wordt gebracht als functies worden gecombineerd.

Ten aanzien van het maatschappelijk vastgoed herkennen wij de opgaven rondom herbesteding van kerkelijk vastgoed. Als wij een vraag krijgen uit de dorpen, kunnen we het proces faciliteren. Hierbij vinden wij draagvlak in de kernen belangrijk.

Ons doel

Wij willen een bijdrage leveren aan een robuust voorzieningenniveau. Wij zijn van mening dat maatschappelijk vastgoed duurzaam moet worden geëxploiteerd en dat kan het beste tot stand komen vanuit de kernen zelf. Wij dragen bij door te adviseren en processen te ondersteunen.

In 2026 kijken we terug op:

- Kansrijke clustering van voorzieningen met een duurzaam perspectief op exploitatie en beheer.
- Effectieve regeling verduurzaming vastgoed.
- Een goede samenwerking in en met onze kernen bij vraagstukken waarbij onderwijs, cultuur, sport en aanpalende (commerciële) dienstverlening wordt gecombineerd.

Hoe leveren we een bijdrage aan Ruimte en maatschappelijke voorzieningen

We willen als gemeente als volgt werken aan een het perspectief op woningbouw:

- Faciliteren en inbrengen van kennis. Wij ondersteunen de kernen waarin processen tot stand komen om maatschappelijk vastgoed te vernieuwen en toekomstbestendig te maken. Wij participeren in projectgronden en brengen kennis in.
- Subsidiëren en financieren. Wij leveren een financiële bijdrage aan het toekomstbestendig maken van maatschappelijk vastgoed. Enerzijds via subsidieregelingen. Anderzijds via investeringsbijdragen. De basis voor onze financiële steun is het maatschappelijk effect dat teweeg wordt gebracht met voorgenomen plannen en het profijt voor de inwoners dat hiermee in de kernen tot stand wordt gebracht.

Actuele ontwikkelingen

De clustering van maatschappelijk vastgoed heeft de laatste jaren geleid tot verschillende plannen in de kernen Manderveen, Fleringen, Langeveen en Geesteren. (In Reutum wordt eveneens gewerkt aan een toekomstplan voor maatschappelijk vastgoed). Vanuit het Maatschappelijk Akkoord is ruimte gegeven aan dorpen om planvorming op te starten zodat de toekomstbestendigheid van kern kan worden gewaarborgd. We hebben in de afgelopen periode in de verschillende projectgroepen de haalbaarheid en betaalbaarheid van deze initiatieven besproken. Daar waar gemeentelijke dekking noodzakelijk is hebben we dit onderdeel gemaakt van de perspectiefnota en begroting 2024.

- Manderveen (separaat raadsbesluit)
- Basisschool Geesteren (separaat raadsbesluit)
- MFA Langeveen (perspectiefnota)
- MFA Fleringen (perspectiefnota)
- Sport/gezondheidscluster Geesteren (perspectiefnota)
- Multifunctioneel plein Geesteren (perspectiefnota)

Actielijn 4   Integrale veiligheid

Tubbergen is al jarenlang een van de veiligste gemeentes van ons land. Dit willen we graag zo houden. Op het gebied van veiligheid spelen uiteenlopende vraagstukken, van woonoverlast en jeugdcriminaliteit tot verkeersveiligheid, huiselijk geweld en ondermijnende criminaliteit. Dit complexe terrein kent niet alleen veel vraagstukken, partijen en instrumenten, maar ook tal van verbindingen met ander gemeentelijk en regionaal beleid. We hebben de behoefte om focus aan te brengen in dit speelveld en de speerpunten in nieuw integraal veiligheidsbeleid met een uitvoeringsprogramma vorm te geven. Daarbij zien wij als gemeente een regierol. Wij zorgen voor afstemming met onze inwoners en (veiligheids)partners, zoals politie en het openbaar ministerie. Afhankelijk van het onderwerp worden ook andere partijen betrokken, zoals scholen, sociale (wijk)teams, ondernemers en de brandweer.

Op het vlak van veiligheid is een verschuiving gaande naar andere criminaliteitsvormen, zoals ondermijning (inclusief zorgfraude) en cybercriminaliteit. Om te zorgen dat de gemeente Tubbergen hoog blijft scoren op het gebied van veiligheid, zal ook in de aankomende periode op het thema ondermijning worden ingezet. Naast de doorontwikkeling van de lokale aanpak ondermijning is een gemeentegrensoverschrijdende aanpak nodig. Wij willen als samenleving weerbaarder worden en onze inwoners daarover informeren. Wij houden de voedingsbodem voor ondermijnende activiteiten zo klein mogelijk.

Ons doel

Wij willen een van de veiligste gemeenten van Nederland blijven. Wij hebben vertrouwen in onze huidige aanpak en in de cultuur die onze inwoners in zich dragen. Wij willen de komende periode de nadruk leggen op een viertal overstijgende thema's, gebaseerd op de laatste burgerpeiling veiligheid (2021).

In 2026 kijken we terug op:

- Een meer integrale aanpak van veiligheidsvraagstukken.
- Een strategisch meerjarenperspectief op het thema veiligheid.
- Uitlijning van onze lokale inspanningen met regionale inspanningen.

Hoe leveren we een bijdrage aan Integrale veiligheid

We willen als gemeente als volgt werken aan een het perspectief op woningbouw:

- Strategische agenda. Wij sturen op strategisch niveau. De uitkomsten van de burgerpeiling Veiligheid zijn leidend bij het vormen van onze strategische agenda. Wij zijn koersvast in het volgen van deze agenda en gebruiken onze koers om ook deze vraagstukken op andere overlegtafels te agenderen (veiligheidspartners).
- Rollen en bevoegdheden. Wij geven inzicht in waar verantwoordelijkheden liggen. Welke bevoegdheden heeft de raad? Welke besluiten neemt de burgemeester? Wat is de verhouding tussen gemeentelijke taken, regionale taken en overstijgende verantwoordelijkheden (politie).

Actuele ontwikkelingen

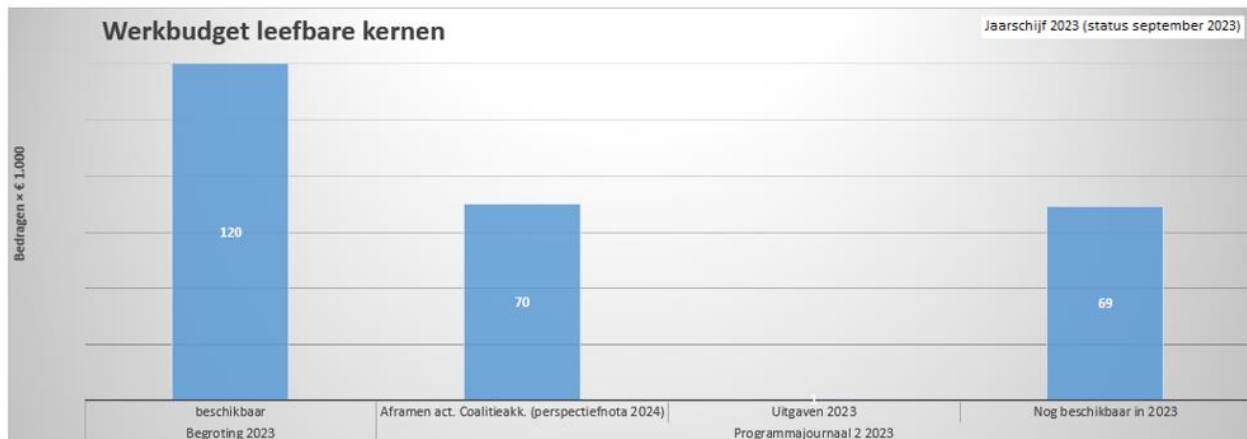
In samenwerking met het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV) hebben we een startsessie gehouden over de urgente thema's die spelen in het veiligheidsdomein. De opbrengst van deze startsessie vormt samen met onze regionale prioriteiten en lokale inzichten de basis voor het (nader op te stellen) Integraal Veiligheids Plan (IVP).

Financiën Leefbare kernen

Werkbudget leefbare kernen

In de begroting 2023 is een bedrag van €400.000 beschikbaar gesteld en gestort in de “Reserve College akkoord 2022 – 2026”. In de perspectiefnota 2024 is het bedrag verlaagd met €50.000 tot €350.000.

Voor de jaarschijf 2023 is €120.000 beschikbaar gesteld.

De actualisatie van het Coalitieakkoord (-/- €50.000) is verrekend in de jaarschijf 2023.

Voor de komende jaren is er, na te verwachten uitgaven over de gehele coalitieperiode, nog €315.000 beschikbaar.

Inbreiding voor uitbreiding

In de begroting 2023 is een bedrag van €400.000 beschikbaar gesteld en gestort in de “Reserve College akkoord 2022 – 2026”. Voor de jaarschijf 2023 is €40.000 beschikbaar gesteld.

In de perspectiefnota 2024 is €200.000 van het budget overgeboekt naar de Stimuleringsregeling. De resterende €200.000 is bij de actualisatie van het coalitieakkoord teruggestort.

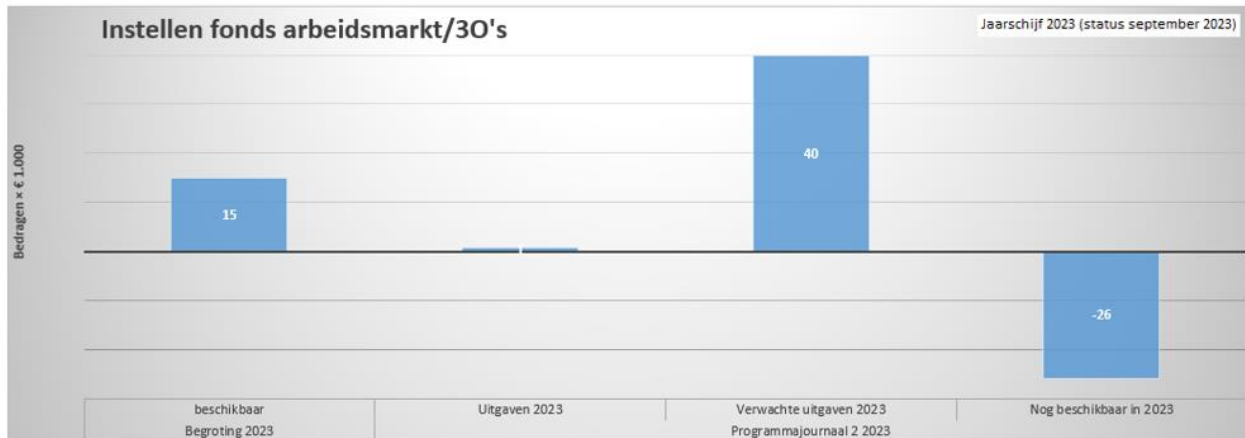
Het bedrag van de jaarschijf 2023 van €40.000 gaat terug naar de “Reserve College akkoord 2022 – 2026”.

Stimuleringsregeling

In de begroting 2023 is een bedrag van €600.000 beschikbaar gesteld en gestort in de “Reserve College akkoord 2022 – 2026”. Voor de jaarschijf 2023 is €600.000 beschikbaar gesteld. In de perspectiefnota 2024 is €200.000 van “Inbreiding voor uitbreiding” toegevoegd aan de Stimuleringsregeling. Totaal is daardoor €800.000 beschikbaar.

Instellen fonds arbeidsmarkt/30's

In de begroting 2023 is een bedrag van €150.000 beschikbaar gesteld en gestort in de "Reserve College akkoord 2022 – 2026". Voor de jaarschijf 2023 is €15.000 beschikbaar gesteld.

De bijdrage over 2023 voor de doorontwikkeling van de Innovatiehub Tubbergen van €40.000 is hierboven meegenomen als verwachte uitgave voor 2023.

Voor de jaarschijf 2023 stellen we voor additioneel €40.000 te putten uit de "Reserve College akkoord 2022 – 2026". Voor de komende jaren is er, na te verwachten uitgaven over de gehele coalitieperiode, nog €69.000 beschikbaar.

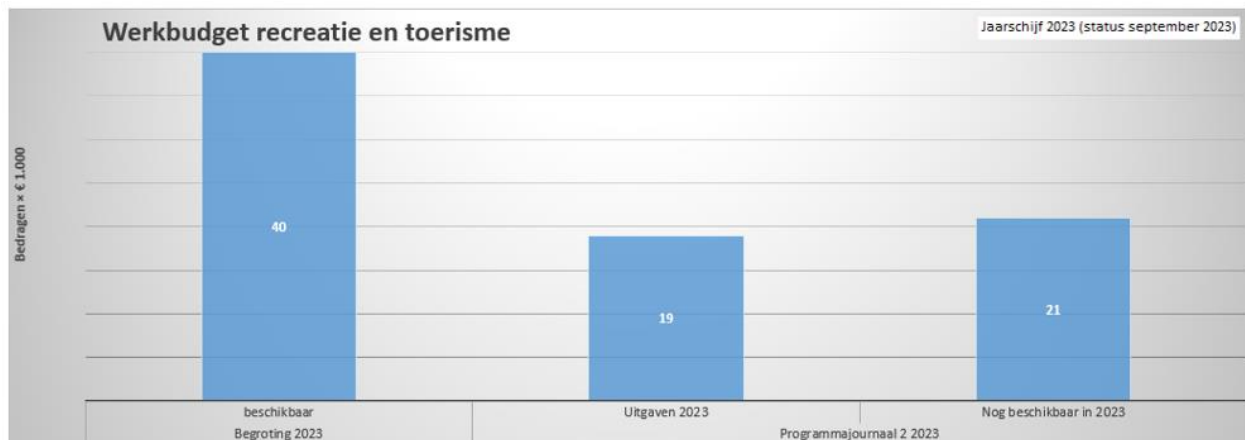
Evaluatie centrummanagement

In de begroting 2023 is een bedrag van €100.000 beschikbaar gesteld en gestort in de "Reserve College akkoord 2022 – 2026". Voor de jaarschijf 2023 is €80.000 beschikbaar gesteld.

Er zijn géén vermeldenswaardige financiële ontwikkelingen in 2023. Voor de komende jaren is er, na te verwachten uitgaven over de gehele coalitieperiode, nog €100.000 beschikbaar.

Werkbudget recreatie en toerisme

In de begroting 2023 is een bedrag van €200.000 beschikbaar gesteld en gestort in de "Reserve College akkoord 2022 – 2026". In de perspectiefnota 2024 is het bedrag verlaagd tot €150.000. Voor de jaarschijf 2023 is €40.000 beschikbaar gesteld.

Uitgaven 2023:

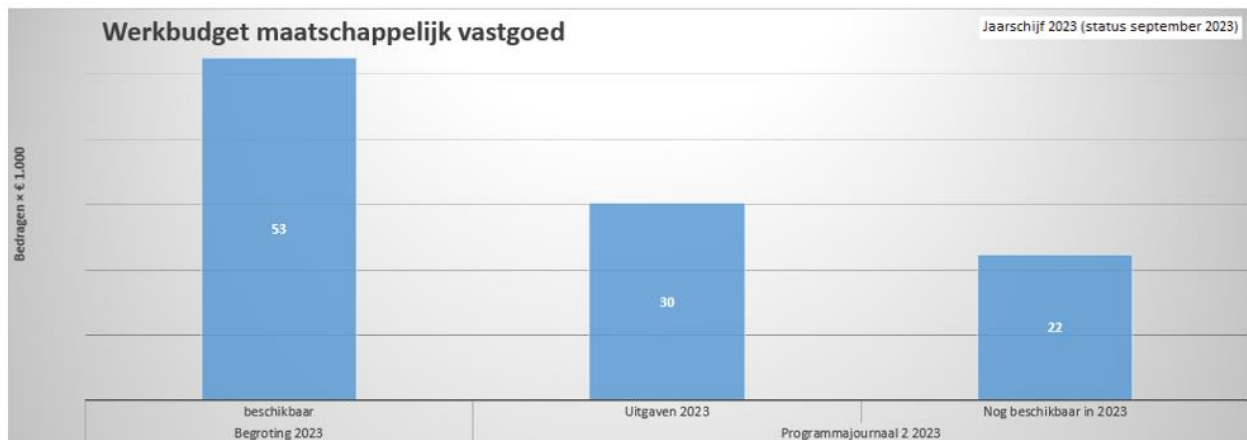
Verkenning toekomstbestendige VVV-organisatie	9
Onderzoek verblijfsrecreatie NOT 2022-2023	6
Analyse Impact en draagkracht toerisme Noordoost Twente	4

We verwachten in 2023 nog uitgaven voor het onderzoek verblijfsrecreatie 2022-2023.

Voor de komende jaren is er, na te verwachten uitgaven over de gehele coalitieperiode, nog €131.000 beschikbaar.

Werkbudget maatschappelijk vastgoed

In de begroting 2023 is een bedrag van €75.000 beschikbaar gesteld en gestort in de “Reserve College akkoord 2022 – 2026”. Voor de jaarschijf 2023 is €52.500 beschikbaar gesteld.

De uitgaven 2023, betreft de vergoeding aan “MV Langeveen” in verband met gemaakte kosten ten behoeve van Maatschappelijk Vastgoed van €30.250.

Voor de komende jaren is er, na te verwachten uitgaven over de gehele coalitieperiode, nog €45.000 beschikbaar.

Toekomstbestendig vastgoed

In de begroting 2023 is een bedrag van €280.000 beschikbaar gesteld en gestort in de “Reserve College akkoord 2022 – 2026”. Het gehele bedrag is in de jaarschijf 2023 beschikbaar gesteld. Het bedrag is ingezet voor een deel van de dekking van de “Subsidieregeling toekomstbestendig maatschappelijk vastgoed” (Raad 23 april 2023). Een restant van €2.250 valt vrij ten gunste van de “Reserve Incidenteel Beschikbare Algemene Middelen”.

Programma Buitengebied in Balans

Inleiding Buitengebied in Balans

Buitengebied in Balans gaat in essentie over de economische ontwikkelingen in het buitengebied, in samenhang met de leefbaarheid. Tubbergen zet de komende jaren in op een realistische balans tussen een duurzame, toekomstgerichte agrarische sector, de kwaliteit van natuur, landschap en biodiversiteit en economische potenties van de toeristische sector. De optelsom van alle ontwikkelingen leiden de komende decennia tot een transitie van het landelijk gebied. Uiteindelijk laten we ons buitengebied er in alle opzichten sterker uit komen. We voorzien de ambitie met betrekking tot het buitengebied en de hieraan verbonden GGA-NOT (Gebiedsgerichte Aanpak Noordoost-Twente) van een dynamische agenda. Dit doen we in een samenspel met onze inwoners, onze partners en de gebruikers. Frequent leiden nieuwe inzichten en regelgeving tot aanvullingen en wijzigingen op deze agenda. Indien nodig worden deze ook financieel vertaald.

We realiseren ons dat de transitie van het buitengebied vele jaren, en dus meerdere raadsperioden, in beslag zal nemen. In de huidige vier jaar zal vooral de veranderrichting worden bepaald en een start worden gemaakt met de concrete Uitvoeringsagenda. We vertalen onze ambities naar twee thema's:

- De agrarische sector
- Landschap en natuur

Actielijn 1 Agrarische sector: Perspectief bieden aan de agrarische sector

De landbouw is een belangrijke economische drager in onze gemeente en verdient een langjarig toekomstperspectief. Wij willen de agrariërs in Tubbergen half staan. Dit doen we door als gebiedspartner de komende jaren een substantiële bijdrage te leveren voor de agrarische sector. Met in het bijzonder aandacht voor een economisch perspectief voor het buitengebied en de leefbaarheid in het algemeen. We betrekken hierbij ook de opgaven voor water, stikstof en klimaat.

De toekomst van de agrarische sector en daarmee het landelijk gebied en de leefbaarheid wordt voor een aanzienlijk deel gestuurd en bepaald door Europese wet- en regelgeving. Op rijksniveau is dit uitgewerkt in het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG). Dit wordt door de provincie vertaald in het Provinciaal Programma Landelijk Gebied. Het (nu demissionair) kabinet investeerde fors in de opgaven voor water, natuur en klimaat en in de verduurzaming van de landbouw. De keuzes en investeringen in de landbouw worden gekoppeld aan verduurzaming, kringlooplandbouw, nieuwe verdienmodellen en verbetering van de positie van de agrarisch ondernemer in de keten. Dit wordt per deelgebied verder uitgewerkt middels de Gebiedsgericht aanpak GGA). Tubbergen maakt deel uit van de Gebiedsgerichte Aanpak Noordoost-Twente (NOT). Waar nodig dragen we financieel bij aan processen en projecten. We willen als gemeente proactief zijn. Opgaven zelf oppakken, met de blik op de toekomst. Samen werken aan een leefbaar, gezond, duurzaam en toekomstbestendig Tubbergen waar het goed vertoeven is.

Ons doel

We leveren als gebiedspartner een substantiële en zichtbare bijdrage aan het bieden van een economisch perspectief voor de agrarische sector in het bijzonder en het buitengebied in zijn algemeenheid. Vanuit onze grondhouding om uit te gaan van de kracht in de samenleving, daar waar het kan samen te werken en daar waar de gemeente een verantwoordelijkheid heeft deze te nemen, staan wij in de gebiedsprocessen naast onze agrariërs. We leveren hierbij maatwerk en zijn hierbij realistisch en duidelijk.

In 2026 hebben we de verkregen inzichten en de uitgewerkte plannen vanuit het NPLG omgezet in operationeel beleid gericht op de transitie van de agrarische sector. En in 2026 zijn er in deelgebieden zichtbare stappen gezet met betrekking tot zowel het perspectief voor de landbouw als de natuur-, klimaat-, en waterdoelen

Hoe leveren we een bijdrage aan een toekomstbestendige agrarische sector

We willen als gemeente als volgt werken aan een toekomstbestendige agrarische sector:

a. Aan het stuur zitten. We spannen ons maximaal in om daar waar mogelijk mee te sturen aan beleidskeuzes en uitvoeringsagenda's. We zitten expliciet aan het stuur en bedienen de knoppen om invulling te geven aan de brede opgaven die er spelen in het buitengebied. We nemen deel aan elke relevante 'tafel' waar we de belangen van onze inwoners kunnen behartigen. Daar waar relevant zetten we actief in op lobby.

b. De keukentafel. De keukentafel is voor ons de plek waar we het maatwerk willen leveren voor gezinsbedrijven. We zien hier een belangrijke faciliterende en stimulerende rol voor onze agroconsulent, de ervencoach, het onderwijs en andere erfbetreiders. Aan de keukentafel gaat het ook over de sociaal maatschappelijke kant: de mentale gezondheid en ondersteuning van de agrariërs die in een moeilijke situatie terecht zijn gekomen. We zetten als gemeente extra in op een 'ervencoaches-plus' die bij de begeleiding ook dit aspect invullen.

c. Samenlevingsgericht werken met gebieden en doelgroepen. We bouwen aan duurzame relaties in een krachtenveld waar de belangen ver uit elkaar liggen. We zoeken voortdurend de dialoog met de Tubbergse samenleving, maatschappelijke partners en alle andere belanghebbenden. In het bijzonder hebben we aandacht voor de transitiekansen en het bieden van een perspectief.

d. Verdienmodellen ontwikkelen. De landbouw is een belangrijke economische drager in onze gemeente. Als onderdeel van het toekomstperspectief van de gezinsbedrijven willen wij op bedrijfs- en erfniveau ondernemers, indien nodig via maatwerk, zoveel mogelijk ruimte geven om eigen, nieuwe verdienmodellen te ontwikkelen. We zien deze ontwikkeling voor zowel stoppende als blijvende ondernemers.

Actuele ontwikkelingen

In de afgelopen periode hebben we aan veel verschillende ambtelijke en bestuurlijke tafels gezeten om de belangen van onze inwoners, agrariërs en gebiedsopgaven te behartigen. We hebben ons proactief opgesteld en nadrukkelijk gericht op het belang van een perspectief voor de agrarische sector en de sociaaleconomische leefbaarheid van het gebied. Daarnaast hebben we geprobeerd om de lokale kennis zoveel mogelijk te delen met de betrokken partners in de Gebiedsgerichte Aanpak (GGA) NOT.

We zijn vaste deelnemer geworden van het door de provincie opgerichte gebiedsteam NOT dat zich nu bezig houdt met de voorbereidingen van de gebiedsprocessen die de GGA moeten vorm geven.

Er is een informatieavond georganiseerd met de ervencoaches voor boerinnen. Het doel was om ook hen te informeren over de transitie en hen te inspireren. De voorgenomen informatieavond voor agrariërs over de plannen over het Provinciaal Plan Landelijk Gebied is na provinciale verkiezingen uitgesteld, op hun verzoek.

De erfcoaches voeren niet alleen gesprekken met agrariërs over hun toekomst en zorgen. Ook verzorgen ze enkele gastlessen aan jonge boeren op het Zone College, hebben ze samen met een wijk-ggd'er voorlichting gegeven aan werknemers van alle disciplines van de Schakel, proberen ze een goed werkend netwerk tot stand te brengen en hun kennis en expertise in te brengen op de relevante tafels.

De wethouder legt eveneens, samen met een ambtelijke ondersteuner, periodiek bedrijfsbezoeken af aan agrariërs.

We zijn vaste deelnemer geworden aan onze onlangs opgerichte, interne intake tafel, die externe initiatieven multidisciplinair wil bespreken en waar mogelijk verder te helpen als die bijdragen aan de gewenste transitie.

Dit najaar willen we een externe partij opdracht geven tot het maken van een gebiedsanalyse, voor zowel Dinkelland als Tubbergen. Deze analyses dienen meerdere doelen. Allereerst kunnen we hiermee ontwikkelingen in het agrarisch gebied beter duiden en sturen, kunnen we de feitelijke situatie beter in beeld brengen bij betrokkenen en helpt het ons meer informatie gestuurd te werken. Tevens kunnen deze gebiedsanalyses de gebiedsgerichte aanpak in NOT ondersteunen. We verwachten dat de provincie een deel van de kosten wil vergoeden. Maar de analyses kunnen ook een bron vormen voor de omgevingsvisie en –plannen van de gemeente en de visie op het buitengebied die we willen opstellen.

De val van het kabinet is direct van invloed op voortgang van de ambitie Buitengebied in Balans. Enerzijds treedt er vertraging op door nieuwe verkiezingen, het vormen van het nieuw kabinet en het inwerken van een nieuwe regering. Anderzijds is nog niet helder welke inhoudelijke wijzigingen zullen optreden en welke gevolgen dat ook heeft in tijd en middelen. Desalniettemin proberen we onze invloed zo goed mogelijk te laten gelden en de kansen en mogelijkheden te pakken die er wel zijn.

Actielijn 2 Landschap en natuur

De Gebiedsgerichte Aanpak NOT geldt ook voor het ontwikkelen van landschap en de natuur. We willen de landschapskwaliteiten van Noordoost-Twente en dus ook van Tubbergen behouden en ontwikkelen. We maken ons sterk voor het behoud van ons veelzijdige cultuurlandschap, de natuur en de biodiversiteit. We conformeren ons aan de Europese doelen: het in goede staat van instandhouding brengen, hebben en houden van de huidige Natura 2000 gebieden. Dit doen we in afstemming met onze eigen wensen en inzichten.

Ons doel

We dragen als gebiedspartner bij aan het versterken en uitbreiden van de kwantiteit en kwaliteit van landschapsversterkende elementen. Dat doen we in het kader van en relatie tot het totale transitieproces. Met verdienmodellen voor grondeigenaren als voorwaarde biedt vergroting van kwaliteit en kwantiteit van natuur, landschap en biodiversiteit een bijdrage aan toekomstperspectief.

Hoe leveren we een bijdrage aan landschap en natuur

We willen als gemeente als volgt werken aan de borging van de kwaliteiten van landschap en natuur:

- a. Huidige Natura 2000. We werken samen met onze partners en belanghebbenden aan de realisatie van de huidige Natura 2000 opgaven in onze gemeente.
- b. Agrariërs onderhouden het landschap. We onderzoeken of de agrariërs een rol in het landschapsbeheer kunnen vervullen en werken daarbij actief samen met onze gebiedspartners (project Twente Bloeit).
- c. Inpassen energieprojecten. We werken samen met diverse partijen aan hoge kwaliteit van ontwerp, aanleg en beheer van de landschappelijke inpassing van energieprojecten. Aan deze landschappelijke inpasbaarheid stellen we hoge eisen.

Actuele ontwikkelingen

We werken actief samen met onze gebiedspartners aan het project Twente Bloeit. Dit project wil een gebiedsfonds opbouwen voor ecosysteemdiensten in heel Twente, gericht op het verbeteren en vergroten van de biodiversiteit en groenblauwe dooradering.

De boomdeel-dagen Noordoost-Twente (een project van de gemeenten met Landschap Overijssel) zijn weer georganiseerd. Dit heeft geresulteerd in de aanplant van 226 bomen en 7000 stuks bosplantsoen door particulieren in Noordoost-Twente. Projecten en initiatieven in het buitengebied worden door ons actief bekeken op de landschappelijke inpasbaarheid, zoals in het interne Q-team voor ontwikkelprojecten.

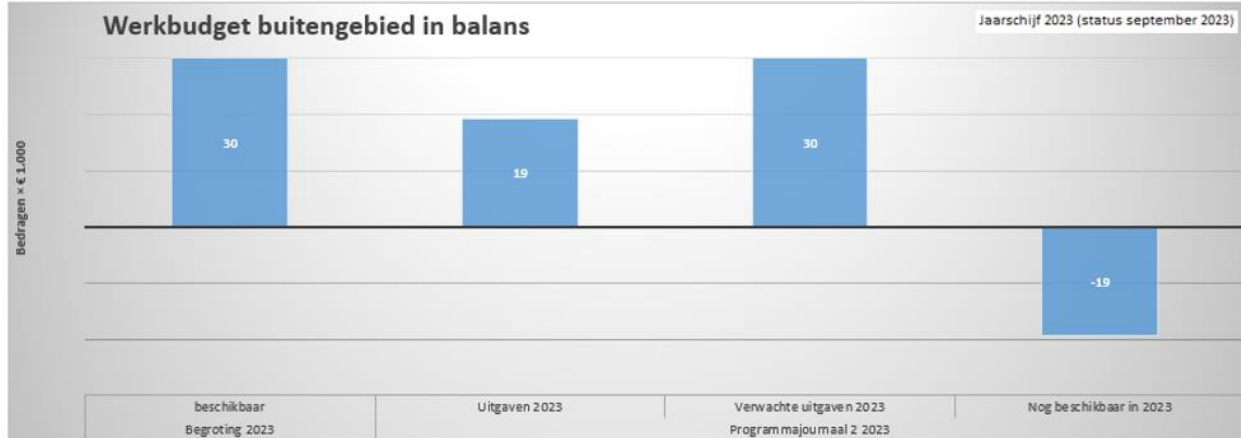
We hebben een proactieve en voortrekkersrol gepakt in verschillende beleidsmatige ontwikkelingen van de provincie. Zo hebben actief meegewerkt aan de provinciale handreiking houtopstanden, die zich heeft gebaseerd op ons cascobeleid en kapverordening. Daarnaast zijn we actief in het gebiedsadviesteam van het waterschap dat zich richt op de Kader Richtlijn Water (KRW) opgaven en hebben we mee gewerkt aan de provinciale bossenstrategie, die gevoed is door de voorbeelden uit dit gebied. Ook nemen we deel aan Samen Werkt Beter, het provinciaal overleg over alle beleidsmatige, provincie brede ontwikkelingen in buitengebied.

Ook hier heeft de val van het kabinet invloed op voortgang van de ambitie Buitengebied in Balans. Enerzijds treedt er vertraging op door nieuwe verkiezingen, het vormen van het nieuw kabinet en het inwerken van een nieuwe regering. Anderzijds is nog niet helder welke inhoudelijke wijzigingen zullen optreden en welke gevolgen die gaan hebben in tijd en middelen. Desalniettemin proberen we onze invloed zo goed mogelijk te laten gelden en de kansen en mogelijkheden te pakken die er wel zijn.

Financiën Buitengebied in Balans

Werkbudget buitengebied in balans

In de begroting 2023 is een bedrag van €300.000 beschikbaar gesteld en gestort in de “Reserve College akkoord 2022 – 2026”. In de perspectiefnota 2024 is het bedrag verlaagd tot €250.000. Voor de jaarschijf 2023 is €30.000 beschikbaar gesteld.

Uitgaven 2023:

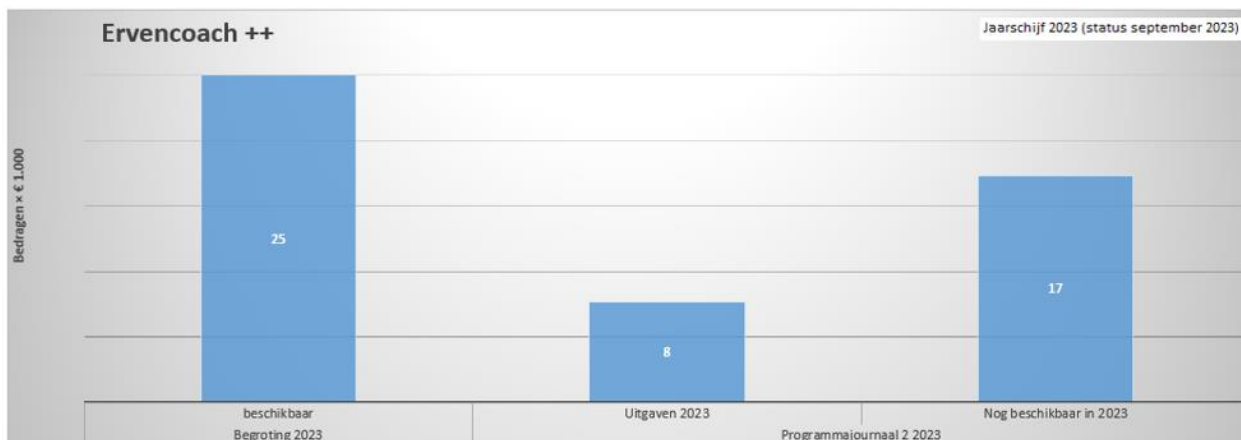
Interim programmaregisseur	19
----------------------------	----

We verwachten in 2023 nog uitgaven voor de gebiedsanalyse.

Voor de jaarschijf 2023 stellen we voor additioneel €30.000 te putten uit de “Reserve College akkoord 2022 – 2026”. Voor de komende jaren is er, na te verwachten uitgaven over de gehele coalitieperiode, nog €146.000 beschikbaar.

Ervencoach ++

In de begroting 2023 is een bedrag van €100.000 beschikbaar gesteld en gestort in de “Reserve College akkoord 2022 – 2026”. Voor de jaarschijf 2023 is €25.000 beschikbaar gesteld.

Uitgaven 2023:

Er is een bijdrage gedaan aan de provincie Overijssel in "Toekomstige Erven" (erfcoaches).

Voor de komende jaren is er, na te verwachten uitgaven over de gehele coalitieperiode, nog €77.000 beschikbaar.

Programma Leefomgeving van de toekomst

Inleiding Leefomgeving van de toekomst

Wij willen een leefomgeving die ook voor onze komende generaties duurzaam, veilig en gezond is. De bodem, het water en de lucht, de natuur, gebouwen en wegen en paden zijn allemaal onderdeel van onze leefomgeving. Door klimaatverandering komt onze leefomgeving onder druk te staan. We zullen ons moeten aanpassen aan veranderende weersomstandigheden zoals hitte, droogte en het vaker voorkomen van hevige neerslag. Ook willen we anders omgaan met energie en grondstoffen. Aan de hand van de energietransitie - waaronder ook de warmtetransitie valt- en de circulaire economie willen we het verbruik van grondstoffen terugdringen en het hergebruik van grondstoffen stimuleren. Het moet anders. Hoe dat moet, onderzoeken we vooral proactief en samen; de gemeente met haar inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. Als Noordoost-Twentse gemeenten bundelen we de krachten in het samenwerkingsverband de Energie van Noordoost Twente.

Wij haken aan bij de landelijke doelstelling dat in 2030 55% minder CO² uitstoot moet zijn en 50% van de energie duurzaam moet zijn opgewekt. Dat is ambitieus en hiervoor moeten de komende jaren de nodige inspanningen geleverd worden.

Trias Energetica: eerst besparen, dan opwekken

We hanteren in alle inspanningen het principe van de Trias Energetica:

1. *Beperken van het energieverbruik door verspilling tegen te gaan.*

Energie die niet verbruikt wordt, hoeft ook niet opgewekt te worden. We zetten daarom maximaal in op besparen. Door onze eigen gebouwen te verduurzamen, maar ook door inwoners en bedrijven te faciliteren en te stimuleren in het nemen van energiebesparende maatregelen en het ondersteunen van initiatieven.

2. *Gebruik maken van energie uit duurzame bronnen (zoals zon, wind, water).*

We beperken we ons tot de opgave die minimaal noodzakelijk is vanuit de RES, met een maximale inzet op zon op dak. We zetten in op een sterke lobby om ruimte te creëren voor alternatieven voor windenergie binnen de opgave van de Regionale Energie Strategie (RES). We faciliteren en stimuleren we gebouw eigenaren om hun warmtevraag duurzaam op te wekken, bijvoorbeeld aan de hand van (hybride) warmtepompen. Voor de productie van warmte willen we ook gebruik maken van het potentieel aan biogas en/of groengas in Tubbergen. De ontwikkelingen binnen het thema duurzaamheid gaan razendsnel. Nieuwe technieken, zoals bijvoorbeeld waterstof of geothermie zijn in opkomst. We volgen de ontwikkelingen en zullen inspringen en bijsturen op kansen die zich via nieuwe ontwikkelingen en technieken (bijvoorbeeld waterstof of geothermie) voordoen.

3. *Zo efficiënt mogelijk gebruik van (fossiele) energiebronnen om in de resterende energiebehoefte te voorzien;*

Sommige woningen zijn lastiger te verduurzamen dan anderen. Ook zullen er bedrijven blijven die behoefte hebben aan gas voor hun productieprocessen. Biogas en/of groengas kunnen oplossingen bieden voor deze gebouwen. Echter moeten we er rekening mee houden dat we nog lange tijd fossiele energiebronnen nodig hebben; deze zullen dan zo efficiënt mogelijk worden ingezet.

Samen aan de slag

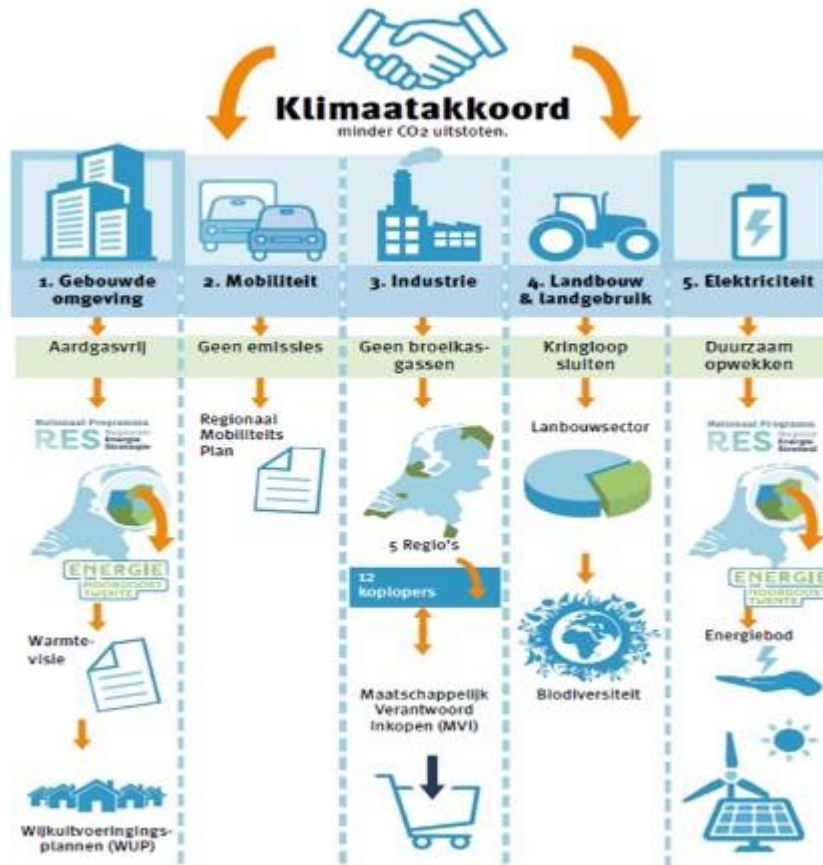
De energietransitie is een forse opgave waar we gezamenlijk – inwoners, ondernemers én overheid - voor aan de lat staan. We nemen hierbij als gemeente een proactieve houding in en nemen inwoners en ondernemers mee in de opgave die er ligt. We faciliteren en ondersteunen initiatieven die een bijdrage leveren aan het verduurzamen van de gemeente. Hierbij bewaken we de integraliteit en houden we ook de samenhang met andere beleidsterreinen (landelijk gebied, sociaal domein, volkshuisvesting) in beeld en benutten kansen die zich voordoen.

Energie van Noordoost Twente

We staan als Noordoost-Twentse gemeenten allemaal voor dezelfde (forse) opgave in de energietransitie. Door krachtenbundeling, kennisdeling en coördinatie in de opgaven waar we gezamenlijk voor staan, bereiken we meer dan iedere gemeente voor zich zou doen. Een aantal jaren geleden is hiervoor het samenwerkingsverband Energie van Noordoost Twente opgestart. Deze samenwerking bouwen we de komende periode verder uit.

Klimaatvisie

De leefomgeving van de toekomst gaat verder dan alleen de energietransitie. Met de ondertekening van het klimaatakkoord hebben we ons gecommitteerd aan de bredere opgave om uiteindelijk in 2050 klimaatneutraal te zijn. Naast elektriciteit en warmte gaat het om thema's als klimaatadaptatie, circulaire economie, infrastructuur en mobiliteit, natuur en landschap en de landbouw. Daartoe gaan we de heldere keuzes maken: wat zijn we verplicht om te doen, waar ligt onze extra ambitie, wat is onze rol? Daarbij kijken we vanuit een integrale visie en context en leggen waar mogelijk verbindingen met thema's en vraagstukken in de andere programma's.

Actielijnen

Het programma Leefomgeving van de Toekomst kent een dynamische agenda. Jaarlijks leiden nieuwe inzichten tot aanvullingen en wijzigingen. De uitkomsten uit de visie en uitvoeringsagenda kunnen leiden tot aanpassing en aanvulling van de actielijnen. Binnen het programma worden drie actielijnen geformuleerd.

- Verduurzamen - Op weg naar energieneutraal en aardgasvrij wonen & werken
- Opwek - Duurzame energievoorziening
- Mobiliteit & (maatschappelijk verantwoord) Inkopen

Actielijn 1 Verduurzamen - Op weg naar energieneutraal en aardgasvrij wonen en werken

In 2030 zijn twee miljoen Nederlandse woningen van het aardgas af. In 2050 verwarmt, kookt of doucht geen enkel huishouden meer met aardgas. We stappen over op duurzame warmte. Dit is afgesproken in het Nederlandse Klimaatakkoord. Ook bedrijven maken deze ommezwaai, met als doel dat Nederland in 2050 klimaatneutraal is. Gemeenten in Nederland, zo ook de gemeente Tubbergen, hebben een grote rol in de overstap naar duurzame warmte. Om de opgave te laten slagen, werken we samen met inwoners aan haalbare en betaalbare oplossingen. We zetten daarbij ook maximaal in op het nemen van energiebesparende maatregelen.

Ons doel

In 2050 wonen en werken we energieneutraal en aardgasvrij. Wij ondersteunen inwoners en bedrijven pro-actief in het proces om woningen en gebouwen meer te verduurzamen.

Hoe leveren we een bijdrage aan Verduurzamen – Op weg naar aardgasvrij wonen en werken

We nemen inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties bij projecten en inspanningen in deze actielijn mee aan de hand van een zogeheten ‘inwonerreis’; waarbij de eerste inzet is op bewustwording en informatievoorziening, daarna op advies en afweging om vervolgens tot uitvoering over te gaan.

a. Bewustwording en informatievoorziening. Creëren van verdergaand bewustzijn, urgentiebesef en draagvlak onder onze inwoners en ondernemers voor de warmtetransitie door gerichte communicatie voor inwoners, ondernemers en maatschappelijke instellingen. Het energieloket is de basis van onze informatievoorziening. Daarnaast werken we actief samen met lokale groepen (zoals energiecoöperaties) om de kennis actiever en vooral persoonlijker bij de inwoners en ondernemers onder de aandacht te brengen.

b. Advies en afweging. Er komt veel op onze inwoners, ondernemers en instellingen af. De stap om daadwerkelijk te verduurzamen is voor velen ingewikkeld: welke keuzes kun/moet je maken, wat kost het en wat levert het op? We willen inwoners en ondernemers adviseren en ontzorgen in het proces naar haalbare en betaalbare oplossingen in het verduurzamen van hun woning. We leveren daarvoor een ondersteuningsstructuur (gereedschapskist met verschillende instrumenten en werkwijze), passend bij de eigen specifieke woning en situatie. De instrumenten kunnen op wijkniveau worden ingezet en gemeente breed. Speciale aandacht is er voor het terugdringen van energiearmoede en het nemen van maatregelen voor de doelgroep die dit het meeste treft.

c. Uitvoering – wijkuitvoeringsplannen. We zetten samen met inwoners en ondernemers het proces in de wijken voort om bestaande woningen/gebouwen van het aardgas af te halen en waar nodig intensiveren we dit. Daarbij kijken we hoe we slim een wijk- of kerngerichte aanpak kunnen combineren met individueel gerichte maatregelen voor alle woningeigenaren in de gemeente.

d. Herijken ambitie en -rolbepaling. Op basis van de opgedane ervaringen in de afgelopen jaren in de wijkuitvoeringsplannen herijken we de warmtevisie en aanpak om bestaande woningen/gebouwen van het aardgas af te halen.

Actuele ontwikkelingen

We hebben ingezet op het informereren, adviseren en ontzorgen van inwoners in het proces naar haalbare en betaalbare oplossingen in het verduurzamen van hun woning, waar het veelal gaat om maatwerk en oplossingen achter de deur. Het energieloket - de basis van onze duurzame informatievoorziening - is geoptimaliseerd. Vanuit het energieloket zijn diverse gesprekken gepland met energiecoaches en – adviseurs die onze inwoners verder helpen met het verduurzamen. Daarnaast is de mobiele showroom ingezet op markten en evenementen, het project Gas Terug gestart en zijn diverse groene cheques vergeven om initiatieven voor het verduurzamen te stimuleren. De financiële regelingen en bijeenkomsten zijn bekend gemaakt via de website, de huis-aan-huis krant, social media en een persbericht. Via de nieuwsbrieven zijn inwoners voortdurend op de hoogte gehouden van de verschillende ontwikkelingen en mogelijkheden.

Op basis van de vastgestelde wijkuitvoeringsplannen voor Manderveen en Mariaparochie-Harbrinkhoek in het najaar 2022 is in 2023 in samenwerking met de werkgroepen verder uitwerking gegeven aan het proces richting energieneutraal en aardgasvrij wonen en werken. In alle WUP-wijken zijn warmtescans gemaakt. De resultaten zijn in april 2023 aan de inwoners toegestuurd, waarna informatieavonden zijn gehouden en energiecoaches langs de deuren zijn geweest voor aanvullend advies.

Het plan van aanpak energiearmoede is in uitvoering. Er is gekozen voor een brede aanpak voor alle woningeigenaren en huurders in onze gemeente van inzet van energieadviseurs tot het verstrekken van subsidies voor het isoleren van woningen. In totaal zijn 250 bezoeken verricht aan de betreffende doelgroep en zijn voor 300 woningen subsidies verstrekt voor het nemen van maatregelen om de energierekening terug te dringen.

Aanvullend aan het duurzaamheidsfonds voor bedrijven en maatschappelijk vastgoed zijn de mogelijkheden voor een duurzaamheidsfonds voor particulieren verkend. Er is in beeld gebracht welke instrumenten er zijn om verduurzamen van woningen te versnellen met als uitgangspunt haalbaar en betaalbaar. We willen de gemeenteraad meenemen in het proces en daarom vindt er in het najaar 2023 een bijeenkomst met de raad plaats.

Actielijn 2 Opwek - Duurzame energievoorziening

Wij haken aan bij de landelijke doelstelling dat in 2050 100% van de energie duurzaam is opgewekt en committeren ons aan de uitgangspunten en opgave vanuit de RES. We gaan verder invulling en uitwerking geven aan de RES Twente 2.0 waarin we de noodzakelijke mix van wind en zon voor onze gemeente verder definiëren. Daarbij beperken we ons tot de opgave die minimaal noodzakelijk is, met een maximale inzet op zon op dak.

De doelstellingen zijn ambitieus, er moeten de komende jaren de nodige inspanningen geleverd worden. Hier willen we samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisatie invulling aan geven. We bundelen de krachten in het samenwerkingsverband Energie van Noordoost Twente en de regio Twente.

Ons doel

We moeten meer energie duurzaam opwekken. In 2030 moet 50% van de energievoorziening duurzaam zijn opgewekt (en in 2050 volledig). Hier willen we samen met inwoners, bedrijven en organisaties invulling aan geven.

Hoe leveren we een bijdrage aan Opwek - Duurzame energievoorziening

- a. Maatschappelijke acceptatie. Creëren van verdergaand bewustzijn onder onze inwoners over de opgave in de energietransitie. Dit doen we door inwoners meer eigenaar te laten zijn van zowel het probleem als de oplossing. Eigenaarschap van inwoners bereik je niet vanzelf. Goede voorlichting (vergroten van kennis, delen van kennis, voorbeelden en ervaringen), betrekken van inwoners bij processen en projecten en het creëren van handvatten om gedrag te veranderen en inwoners te ontzorgen, zijn noodzakelijk.
- b. Vaststellen beleid en regelingen. Vaststellen van benodigd beleid ten behoeve van (grootschalige) duurzame opwek, waaronder het wind- en zonneveldenbeleid conform de routekaart wind en zon. Het belang en de gezondheid voor onze inwoners blijft hierbij centraal staan. Uitkomsten uit het onderzoek van het RIVM en andere deskundigen maken deel uit van de routekaart. We stellen windbeleid vast, omdat we het belangrijk vinden om zelf de regie te kunnen blijven voeren. We koppelen draagvlak aan de afstand tot windmolens. Naarmate inwoners dichterbij de windmolen wonen, weegt hun stem zwaarder in onze afweging draagvlak versus algemeen belang. We verkennen we de mogelijkheden voor het ondersteunen van initiatieven voor duurzame opwek aan de hand van (stimulerings)regelingen.
- c. Lokale initiatieven in the lead. Het thema duurzaamheid staat steeds meer op de agenda in de verschillende kernen en het bedrijfsleven. Werkgroepen zijn in opkomst en coöperaties die in kansen denken. We faciliteren en ondersteunen kansrijke lokale duurzame initiatieven. Daarbij blijven we de regie voeren binnen participatieprocessen. Het Regionaal Energiebedrijf is in samenwerking met lokale coöperaties de motor van ontwikkeling van lokale projecten en initiatieven. Lasten lokaal, dan ook lusten lokaal is een belangrijk uitgangspunt, we streven naar een maximale participatiegraad van inwoners/omgeving binnen eventuele toekomstige projecten (minimaal 50%, bij voorkeur 100%). We kiezen voor een coördinator duurzaamheid die in gesprek gaat met inwoners, werkgroepen, initiatiefnemers en dorpsraden over de projecten en initiatieven.

- d. Regionale en grensoverschrijdende samenwerking. We staan als (NOT-)gemeenten allemaal voor dezelfde forse opgave. Vanuit de krachtenbundeling, kennisdeling en coördinatie in de opgaven waar we gezamenlijk voor staan, bereiken we meer dan iedere gemeente voor zich zou doen. Vanuit het samenwerkingsverband bundelen we de krachten richting de opgaven vanuit de regio Twente. We geven invulling aan de Regionale Energie Strategie 2.0, inclusief de vaststelling van de noodzakelijke en gewenste energiemix van wind en zon. We zetten in op een sterke lobby om ruimte te creëren voor alternatieven voor windenergie binnen de opgave van de Regionale Energie Strategie (RES). We zetten in op nieuwe technieken en ontwikkelingen. Voldoende netcapaciteit is een belangrijke randvoorwaarde om projecten te realiseren. Tubbergen loopt echter tegen de grenzen aan. We gaan in samenwerking met andere gemeenten en de RES Twente in gesprek met de netbeheerder voor mogelijke oplossingen.
- e. Opwek van warmte. We sluiten aan bij de oprichting van een beheersentiteit en zetten in op aansluiting en uitbreiding van de biogashub's in onze gemeente. Door medeaandeelhouder te zijn van de op te richten beheersentiteit ontstaan mogelijk revenuen die ook ingezet kunnen worden voor een andere (duurzame) inspanningen. Daarnaast volgen we de ontwikkelingen rondom nieuwe technieken als geothermie en waterstof en zullen inspringen en bijsturen op kansen die zich via nieuwe ontwikkelingen en technieken voordoen.

Actuele ontwikkelingen

De kadernota windbeleid is in mei 2023 door de gemeenteraad vastgelegd, als tussenstap om te komen tot definitief windbeleid. De kadernota vormde de basis om verder in gesprek te gaan met inwoners tijdens verschillende inloopbijeenkomsten in mei en juni. In mei heeft een raadsexkursie plaatsgevonden waar de gemeenteraad in gesprek is geweest met direct betrokkenen in de zoekgebieden. De opbrengsten van de inloopbijeenkomsten en excursie meegenomen in het concept windbeleid. Oorspronkelijk was besluitvorming voorzien in juli 2023. Deze is uitgesteld, omdat de provincie Overijssel de motie Grip op Wind heeft aangenomen. Deze motie heeft geleid tot een nieuw beleidsvoornemen, dat effect heeft op de keuzes in het lokaal beleid. Het windbeleid wordt nu in het najaar 2023 voorgelegd. Via de nieuwsbrieven zijn inwoners voortdurend op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen.

Het zonneveldenbeleid is in concept gereed en het streven is om deze gelijktijdig met het windbeleid ter besluitvorming voor te leggen aan de gemeenteraad.

De RES 2.0 is in voorbereiding. In juni is via een raadsbrief een update gegeven ten aanzien het proces om te komen tot besluitvorming, dat vooralsnog voorzien wordt eind 2023.

De Energie Coöperatie Noord Oost Twente (EC-NOT), het regionaal energiebedrijf is de motor voor de ontwikkeling van lokale projecten en borgen van lokaal eigendom. EcNOT is in 2022 opgericht en in 2023 operationeel geworden. Het is een samenwerking van Lokale energie initiatieven met de NOT-gemeenten EC NOT onderhoudt contacten met alle lokale energie initiatieven binnen de NOT gemeenten en ondersteund waar mogelijk. Daarnaast wordt samenwerking gezocht met andere professionele belangenorganisaties.

Boerengas B.V. - een coöperatie om de ontwikkeling van biogas/groengas te stimuleren - is in oprichting. De wijze waarop de NOT-gemeenten en evt. andere gemeenten kunnen deelnemen in Boerengas B.v. zijn in beeld gebracht. De gesprekken met betrokkenen lopen en er wordt gezocht naar de meest geschikte vorm van samenwerking en deelname. In het najaar wordt hierop een besluit genomen.

Actielijn 3 Duurzame Mobiliteit

Ons doel

Beter Organiseren van slimme, duurzame en zorgeloze mobiliteit zonder emissies.

Hoe leveren we een bijdrage aan Duurzame mobiliteit & (maatschappelijk verantwoord) Inkopen

a. Voorbeeldfunctie. Als gemeente horen we het goede voorbeeld te geven door onze eigen voorzieningen en faciliteiten te verduurzamen. Onder meer stellen we een duurzaam mobiliteitsplan met een route voor het verduurzamen van ons eigen vervoer.

b. Laadinfrastructuur. In lijn met de visie op de laadinfrastructuur wordt uitbreiding van het aantal laadpalen gestimuleerd op de plekken waar dat gewenst is of waar rijders van elektrische auto's wonen of werken.

Actuele ontwikkelingen

De marktconsultatie voor het mobiliteitsplan is afgerond. De volgende fase, het in kaart brengen van de huidige mobiliteit van de organisatie, is gestart en de uitvraag is gedaan. Naar verwachting is het budget niet toereikend om in één keer alle voertuigen te vervangen. Dit zal mogelijk lijden tot gefaseerd verduurzamen.

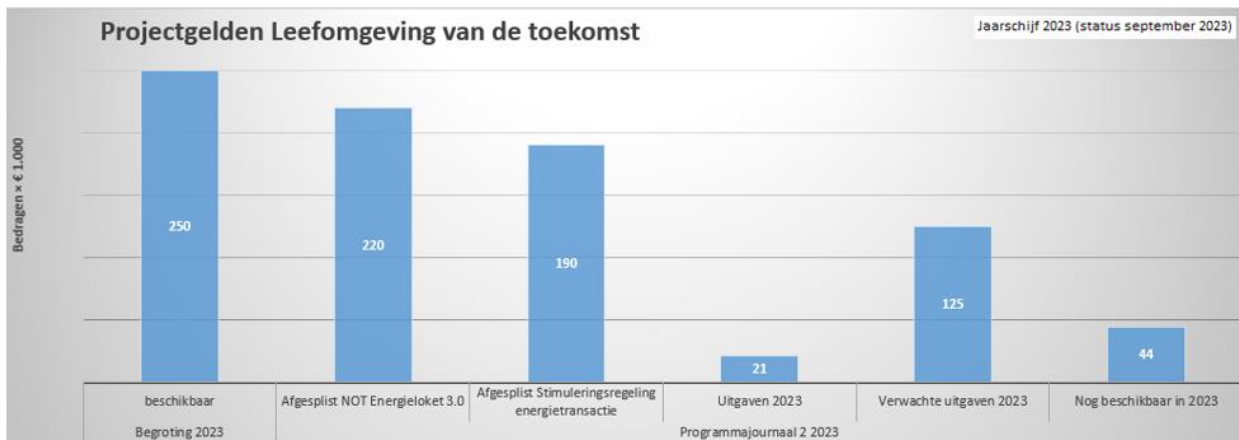
Er heeft afstemming plaatsgevonden met de kernraden over de behoefte aan laadpalen. Ook is de behoefte aan collectieve deel auto's geïventariseerd.

Tevens is een inventarisatie gestart naar de mogelijke (openbare) parkeerplaatsen die geschikt zijn om te overdekken met zonnepanelen.

Financiën Leefomgeving van de toekomst

Projectgelden Leefomgeving van de toekomst

In de begroting 2023 is een bedrag van €1.000.000 beschikbaar gesteld en gestort in de "Reserve College akkoord 2022 – 2026". Voor de jaarschijf 2023 is €250.000 beschikbaar gesteld.

Een bedrag van €30.000 is afgesplitst als "NOT Energieloket 3.0" voor de jaarschijf 2023.

Een bedrag van €30.000 is afgesplitst als "Stimuleringsregeling energietransitie" voor de jaarschijf 2023.

In 2023 zijn uitgaven gedaan voor onder andere warmtescans van gebouwen, wijkaanpak, en wind- en zonneveldenbeleid.

We verwachten in 2023 nog uitgaven voor maatwerkaanpak energiearmoede" en kosten samenwerking EV NOT.

Tijdens het opstellen van dit programmajournaal werken we, samen met gemeenten uit Noord Oost Twente, aan een voorstel om te komen tot de oprichting van de "Coöperatie Duurzame Energieprojecten Noordoost Twente (CDE-NOT)" en deelname in "Boerengas BV. Afhankelijk van de deelname van 4 of 3 gemeenten gaat het bij besluitvorming om een bedrag tussen de €250.000 en €350.000. Deze zullen als "Deelneming" worden geactiveerd op de balans.

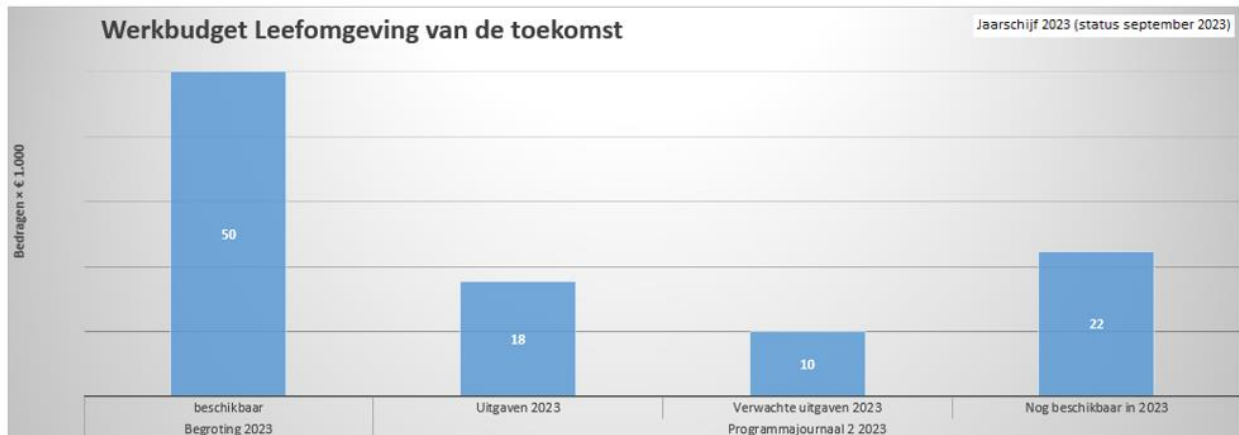
Het is dus géén te verwachten uitgave uit de “Projectgelden Leefomgeving van de toekomst”. We moeten er rekening mee houden dat hier structurele uitgaven uit voortkomen.

Voor de komende jaren is er, na te verwachten uitgaven over de gehele coalitieperiode, nog €415.000 beschikbaar.

Naast deze middelen hebben we van het Rijk de beschikking over circa €330.000 voor de aanpak van energiearmoede.

Werkbudget Leefomgeving van de toekomst

In de begroting 2023 is een bedrag van €200.000 beschikbaar gesteld en gestort in de “Reserve College akkoord 2022 – 2026”. In de perspectiefnota 2024 is het bedrag verlaagd tot €175.000. Voor de jaarschijf 2023 is €50.000 beschikbaar gesteld.

We verwachten in 2023 nog uitgaven voor de wijkaanpak in Harbrinkhoek-Mariaparochie en Manderveen.

Voor de komende jaren is er, na te verwachten uitgaven over de gehele coalitieperiode, nog €147.000 beschikbaar.

Uitvoeringskosten

In de begroting 2023 is voor de uitvoeringskosten €800.000 beschikbaar gesteld en gestort in de “Reserve College akkoord 2022 – 2026”. Voor de jaarschijf 2023 is €200.000 beschikbaar gesteld.

Ondertussen kunnen we een deel van de capaciteit financieren uit een Specifieke uitkering van het Rijk. De Tijdelijke regeling “capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE)” is bedoeld voor het binnenhalen van nieuwe collega’s of externe deskundigen met kennis van klimaat en energie.

Momenteel bestuderen we hoe we deze middelen optimaal kunnen inzetten. De klimaatvisie vormt de basis voor de verdeling van middelen voor de ambities. Uitgangspunt is dat de uitvoeringskosten die zijn “voorgefinancierd” via de algemene middelen als eerste ten laste van deze rijksvergoeding moeten worden gebracht.

Programma Positieve Gezondheid

Inleiding Positieve Gezondheid

Gezond zijn is veel meer dan niet ziek zijn. Gezondheid gaat over sociale, mentale, financiële en fysieke gezondheid. Met deze brede kijk op gezondheid, dragen onderwijs, sport, cultuur, huisvesting, bestaanszekerheid en leefomgeving ook bij aan de gezondheid van onze inwoners. Het is de kunst de factoren die gezondheid negatief kunnen beïnvloeden, zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken en de factoren die een positieve inslag hebben te stimuleren en ondersteunen. Dit doen wij samen met onze inwoners, partners en gebruikers. Met deze bredere benadering willen wij bijdragen aan het vermogen van mensen om met de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen in het leven om te gaan en mee te kunnen doen in de eigen omgeving. En om zo veel mogelijk eigen regie te voeren: van jong tot oud, van welvarend tot arm, van vitaal tot hulpbehoevend. Zo houden we inwoners zo lang mogelijk gezond en de zorg bereikbaar en betaalbaar.

We vertalen onze ambities naar drie actielijnen;

- Zorg dichtbij en op orde
- Gezond in je hoofd en in je vel
- Iedereen kan en mag meedoen

Doel

Onze inwoners zijn in 2026 minimaal even gezond als in 2021 (fysiek, mentaal, sociaal en economisch).

Actielijn 1 Zorg dichtbij en op orde

Als het gaat om het zorglandschap volgen wij in principe de regio bij regionale en bovenlokale vormen van zorg. Hierbij zullen wij scherp toezien op kwalitatieve zorgaanbieders die vooraf goed worden gecontroleerd op fraude en blijven hierop monitoren.

Daar waar onze invloed het grootst is, zetten we op in. Dat is de lokale zorg. Onze ambitie is om de zelfredzaamheid en de eigen regie van de inwoner te ondersteunen. Daar waar nodig door proactiever, preventief en zo vroeg mogelijk met onze partners en inwoners te werken aan gezondheid. Wat een inwoner wél kan, staat hierbij voorop.

Wij starten een heroriëntatie op onze lokale zorg en ondersteuningslandschap om onder meer de verbinding tussen Schakel en de samenleving te verbeteren. We gaan onderzoeken of een zogenaamde dorpsondersteuner hierbij kan helpen. Lokaal richten wij ons op het verbeteren van korte lijnen door middel van een gebiedsgerichte aanpak van de zorg en ondersteuning (van de algemene voorzieningen). Wij sluiten aan en ondersteunen initiatieven uit de dorpen. We richten een leefbaarheidsfonds in voor initiatieven uit de dorpen die een bijdrage leveren aan het bevorderen van de gezondheid (in brede zin). Doel is: menselijker zorg, efficiënter, effectiever en dichtbij.

Verder investeren we in de Praktijkondersteuner GGZ-jeugd, de coördinator externe verwijzer en de Wijk GGD om zorg betaalbaar en bereikbaar te houden.

We ondersteunen mantelzorgers zo goed mogelijk. Daarom gaan we ons huidige mantelzorgbeleid evalueren en waar nodig bijstellen. Doel is om de druk op mantelzorgers te verlagen.

Ons doel

We spannen ons in om de zorg en ondersteuning beter in te richten vanuit het perspectief van inwoner(s), met eigen regie van de inwoner voorop, dichtbij en met de menselijke maat als uitgangspunt.

Hoe leveren we een bijdrage aan het op orde komen van de zorg voor onze inwoners

- Heroriëntatie zorg en ondersteuningslandschap. Wij starten een heroriëntatie op onze lokale zorg en ondersteuningslandschap om onder meer de ondersteuning dichtbij/gebiedsgericht te organiseren en de verbinding tussen Schakel en de samenleving te verbeteren. We gaan onderzoeken of een zogenaamde dorpsondersteuner hierbij kan helpen.
- Preventief. We werken preventief en zo vroeg mogelijk in meer samenwerking met onze partners en inwoners aan de zorg en ondersteuning voor onze inwoners.
- Ondersteunen initiatieven. We ondersteunen initiatieven die een bijdrage leveren aan het bevorderen van de gezondheid (in brede zin).
- Samenlevingsgericht. We werken samenlevingsgericht. We benutten onze ogen en oren in de wijk beter door proactief in gesprek te gaan met onze uitvoerende partners en inwoners. We delen in deze gesprekken trends en ontwikkelingen, we zijn alert op de samenhang der dingen en toetsen deze aan ons beleid.
- Mantelzorgers. We gaan mantelzorgers op basis van hun behoefte zo goed mogelijk ondersteunen.

Actuele ontwikkelingen

Het project "versterken jeugdpreventie" is gestart. Binnen dit project wordt onderzocht en geadviseerd op welke wijze we binnen onze gemeente kinderen en hun ouders/verzorgers snel, dichtbij en direct passend kunnen helpen bij een hulpvraag. Daarbij richt het project zich zowel op het huidige (preventieve) aanbod, het versterken daarvan en de samenwerking binnen het aanbod als eventueel nieuw aanbod binnen de algemene voorzieningen. Naast dit onderzoek en advies wordt tevens ingezet op snelle acties die direct nodig en snel uitvoerbaar zijn om het uiteindelijke doel te kunnen bereiken. We prioriteren hierbij op actuele maatschappelijke vraagstukken binnen onze gemeente; zoals mentaal welbevinden onder jongeren en gescheiden ouders en hun kinderen

Voor de dorpsondersteuner is er een aftrapbijeenkomst geweest samen met de dorpen en betrokken partijen. Fleringen heeft al een dorpsondersteuner. Voor Geesteren (en daaropvolgend Langeveen en Vasse) wordt een dorpsondersteuner geworven zodat 1 november ook hier de dorpsondersteuner van start kan gaan.

Provincie Overijssel heeft de subsidie voor het project 'innovatiegarage' goedgekeurd. De 'innovatiegarage' richt zich op het verbeteren en slimmer organiseren van de ketenprocessen van de ouderenzorg. Dit doen wij samen met de gemeente Oldenzaal, gemeente Tubbergen, Menzis, Thoon, Mediant, Medisch Spectrum Twente, Roessingh en meerdere zorgpartijen. Er zijn meerdere sessies geweest waarbij het preventieve educatieaanbod en de knelpunten van de clientreizen in beeld zijn gebracht.

Ook wordt gewerkt aan een woonzorgvisie. Het plan van aanpak is gereed. De eerste startbijeenkomst, samen met dorpsraden, welzijn- en zorgpartijen, huisartsen, woningstichting e.d. was een goed begin.

Actielijn 2 Gezond in je hoofd en in je vel

We zetten in op een gezondere leefstijl voor onze jeugd en inwoners. Dit doen wij, samen met onze inwoners, organisaties en ondernemers door de leefomgeving gezonder te maken op het gebied van voeding, bewegen en ontspanning. Wij zien een forse opgave als het gaat om overgewicht en alcohol. We zetten samen met onze partners in op onder meer het IJslands model (Opgroeien in een Kansrijke Omgeving). We gaan sport, bewegen en deelname aan cultuuractiviteiten stimuleren door bij te dragen aan een goede infrastructuur qua voorzieningen, beweegmogelijkheden in de openbare ruimte en vitale verenigingen. De eigen kracht van de samenleving staat hierbij voorop en willen we benutten. Tevens reiken we de helpende hand door passende ondersteuning te bieden daar waar nodig. Wij ontwikkelen sport- en cultuurbeleid, omdat wij sport, bewegen en cultuur als een belangrijk middel zien voor het bevorderen van de gezondheid van onze inwoners. Het eerder ingezette beleid continueren we vooralsnog. Dit geldt eveneens voor het evenementenbeleid.

Het belang van tradities, evenementen, materieel en immaterieel erfgoed wordt onderschreven. Ze dragen bij aan de binding in de samenleving. We onderstrepen het belang hiervan voor de gemeente Tubbergen.

Ons doel

We leveren een bijdrage aan het bevorderen van een gezondere leefstijl en gezondere leefomgeving voor onze inwoners in 2026 in samenwerking met onze inwoners en partners. Onze speciale aandacht gaat uit naar kwetsbare groepen, waarbij de accenten liggen op terugdringen van overgewicht, overmatig alcoholgebruik en mentale gezondheid.

Hoe leveren wij een bijdrage aan Gezond in je hoofd en in je vel

- Van inzicht naar strategische sport- en cultuuragenda. We hebben zicht op de meest kwetsbare doelgroepen, trends en ontwikkelingen. Deze vormen de basis voor de strategische agenda voor sport en cultuur.
- Stimuleren gezonde leefstijl en omgeving. We gaan aan de slag samen met inwoners, organisaties en ondernemers met het stimuleren van de gezonde leefstijl en gezonde leefomgeving. Het accent ligt op sport, cultuur, jongeren en overgewicht en overmatig alcoholgebruik.
- Passende ondersteuning en goede infrastructuur. We brengen het aanbod in beeld en ontwikkelen, op basis van behoefte, samen met onze partners meer/vitalere verenigingen, (collectieve) voorzieningen, ondersteuning en/of interventies.

Actuele ontwikkelingen

De eerste nieuwsbrief van Fit & Vitaal Tubbergen! is uitgebracht. Ook de website met daarin onder andere het preventieaanbod op het gebied van sport, cultuur en welzijn is gereed. Middels diverse mediakanalen wordt inhoud gedeeld op het gebied van sport & bewegen, cultuur, onderwijs en allerlei andere thema's rondom het sociaal domein en positieve gezondheid.

Er heeft op basis van landelijke eisen een herijking plaatsgevonden van het sport- en preventieakkoord. Dit vormt de basis voor de gezondheidsnota en sportnota. Deze nota's zijn in concept gereed.

Het project OKO is van start gegaan. Canisius en de GGD (de twee belangrijke stakeholders) zijn aangehaakt

Actielijn 3 Iedereen kan en mag meedoen

Voor een inclusievere samenleving doen wij een beroep op de verantwoordelijkheid van de inwoner zelf en de kracht van de samenleving. De kracht van de samenleving is groot en heeft veel waarde. Wij willen voorwaardenscheppend zijn, ontmoeting faciliteren, preventief en proactief te werk gaan.

Een toegankelijke en inclusieve samenleving betekent dat iedereen zo zelfstandig en gelijkwaardig mogelijk mee kan doen aan de samenleving. Elke inwoner moet de mogelijkheid hebben mee te kunnen en mogen doen en zich naar eigen vermogen te ontwikkelen. Wij zien vooral een opgave op het gebied van armoede om proactiever en zo vroeg mogelijk met onze partners armoede onder de inwoners te voorkomen.

Ons doel

We spannen ons in voor een inclusievere samenleving waarin iedereen zo zelfstandig en gelijkwaardig mee kan en mag doen aan de maatschappij, waarbij de kracht van de samenleving wordt benut en een beroep wordt gedaan op de verantwoordelijkheid van de inwoner zelf. Onze speciale aandacht gaat uit naar kwetsbare groepen, waarbij het accent ligt op inwoners in armoede.

Hoe leveren wij een bijdrage aan het uitgangspunt iedereen kan en mag meedoen

- Van inzicht naar strategische inclusie agenda. We hebben zicht op verschillende vormen van eenzaamheid en armoede per kern of doelgroep. We hebben hierbij aandacht voor de identiteit en cultuur van de betreffende kern. Dit inzicht en de huidige verkenningsrapporten Inclusie vormen de basis van waaruit wij een Inclusie agenda gaan opstellen, met accenten op eenzaamheid en armoede.
- Faciliteren van ontmoeting. We ondersteunen initiatieven die bijdragen aan een inclusievere samenleving en ontmoeting tussen en door inwoners.
- Proactief en preventief. We gaan proactief in gesprek met onze partners en inwoners over bestaande activiteiten en voorzieningen over trends en ontwikkelingen binnen het sociale domein. We stimuleren hen waar mogelijk initiatief te nemen om het aanbod af te stemmen op nieuwe (kwetsbare) doelgroepen, waarbij bestaande faciliteiten beter worden benut en waar nodig nieuwe activiteiten en voorzieningen worden toegevoegd.

Actuele ontwikkelingen

De verordening voor het leefbaarheidsfonds is vastgesteld. Hiermee is het mogelijk om initiatieven die een bijdrage leveren aan een positieve gezondheid, te faciliteren. Meerdere initiatieven hebben hier al gebruik van gemaakt.

Het evaluatierapport armoede is herijkt en vormt de basis voor het armoedebeleid. Aanvullend hierop vindt ook de evaluatie van vroegsignalering en schulddienstverlening plaats.

Financiën Positieve Gezondheid

Werkbudget Positieve Gezondheid

In de begroting 2023 is een bedrag van €200.000 beschikbaar gesteld en gestort in de “Reserve College akkoord 2022 – 2026”. In de perspectiefnota 2024 is het bedrag verlaagd tot €175.000. Voor de jaarschijf 2023 is €50.000 beschikbaar gesteld.

Er zijn géén vermeldenswaardige financiële ontwikkelingen in 2023.

Projectbudget Inclusie

In de begroting 2023 is een bedrag van €50.000 beschikbaar gesteld en gestort in de “Reserve College akkoord 2022 – 2026”. Voor de jaarschijf 2023 is €12.500 beschikbaar gesteld.

Er zijn géén vermeldenswaardige financiële ontwikkelingen in 2023.

Sportnota

In de begroting 2023 is een bedrag van €25.000 beschikbaar gesteld en gestort in de “Reserve College akkoord 2022 – 2026”. Voor de jaarschijf 2023 is €12.500 beschikbaar gesteld.

De sportnota wordt binnen de reguliere capaciteit van Noaberkracht gerealiseerd voor de gemeenten Dinkelland en Tubbergen. We verwachten nog €2.000 aan werkbudget uit te geven. Voor de jaarschijf 2023 stellen we voor €10.500 terug te storten in de “Reserve College akkoord 2022 – 2026”. Tevens stellen we voor het niet benodigde budget van €23.000 over te boeken van genoemde reserve naar de “Reserve Incidenteel Algemene Middelen”.

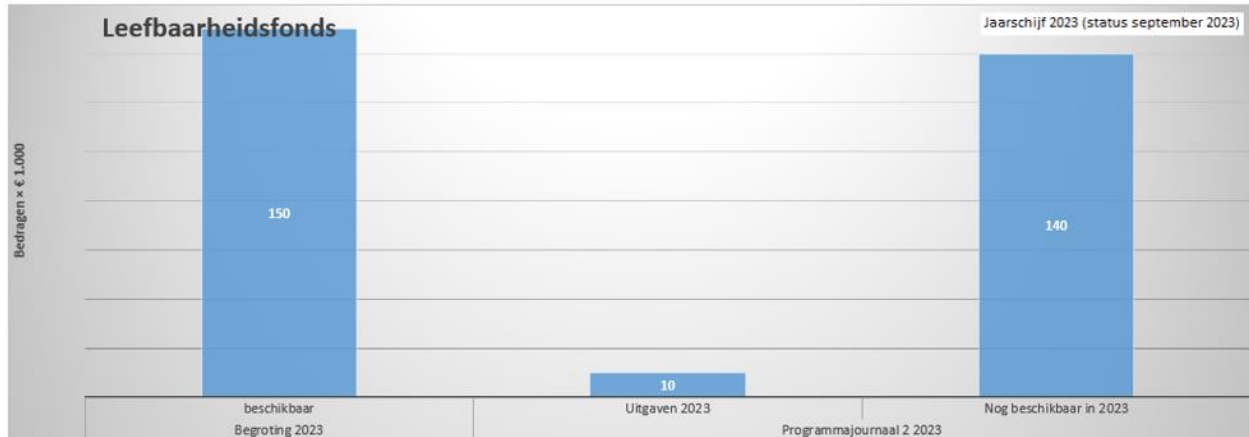
Cultuurnota

In de begroting 2023 is een bedrag van €25.000 beschikbaar gesteld en gestort in de “Reserve College akkoord 2022 – 2026”. Voor de jaarschijf 2023 is €12.500 beschikbaar gesteld.

Er zijn géén vermeldenswaardige financiële ontwikkelingen in 2023.

Leefbaarheidsfonds

In de begroting 2023 is een bedrag van €150.000 beschikbaar gesteld en gestort in de “Reserve College akkoord 2022 – 2026”. Voor de jaarschijf 2023 is €150.000 beschikbaar gesteld.

Uitgaven 2023:

Subsidie leefbaarheidsfonds sociaal domein 2023 Stichting Buurt Binnenveld II	10
---	----

Gebiedsgerichte aanpak Zorglandschap

In de begroting 2023 is een bedrag van €25.000 beschikbaar gesteld en gestort in de “Reserve College akkoord 2022 – 2026”. Voor de jaarschijf 2023 is €25.000 beschikbaar gesteld.

Er zijn géén vermeldenswaardige financiële ontwikkelingen in 2023.

Programma Toekomstbestendige gemeente Tubbergen en ambtelijke organisatie Noaberkracht

Inleiding

We zijn als gemeente open, betrouwbaar, duidelijk en transparant en (digitale) gegevens van onze inwoners zijn bij ons in goede handen. We nodigen inwoners vooral uit om mee te doen. Vanuit het uitgangspunt van een participatieve lokale democratie zetten we in op passende en vernieuwende manieren van samenwerking en besluitvorming. Daarbij past een proactieve gemeentelijke informatievoorziening naar onze inwoners.

Actielijn 1 Samenlevingsgerichte bestuursstijl

We willen onze opgaven samen met onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties aanpakken. Dit doen we door onze inwoners centraal te stellen bij alles wat we doen. We hanteren een meedenkende houding en leveren maatwerk. Bij iedere vraag of nieuwe uitdaging denken we na hoe we onze inwoners betrekken bij het bouwen aan de gemeente Tubbergen. Dit doen we vanuit open en betrokken insteek. En we zijn realistisch en duidelijk. Daar waar het kan, werken we samen en daar waar de gemeente een verantwoordelijkheid heeft, nemen we deze. We hanteren hierbij het motto: 'Ja, mits...' We gaan in ons werk uit van de zelfredzaamheid, de professionaliteit en de kracht van onze eigen inwoners. We zijn als gemeente proactief. Opgaven zelf oppakken, met de blik op de toekomst. Samen werken aan een leefbaar, gezond, duurzaam en toekomstbestendig Tubbergen waar het goed vertoeven is.

Dit doen we door de komende vier jaar verder in te zetten op samenlevingsgericht werken. Telkens vanuit maatwerk en de juiste balans. De gemeenteraad, het college van burgemeester en wethouders, de gemeenteraad en de organisatie Noaberkracht staan hierbij midden in de samenleving. We willen initiatieven uit onze kernen faciliteren en investeren waar nodig. De huidige aanpak met het Maatschappelijk Akkoord Tubbergen en MijnDorp2030 gaan we herijken. Het opdrachtgeverschap ligt hiervoor bij de voltallige gemeenteraad. Indien nodig willen we inwoners breed in de samenleving betrekken bij grote keuzes die de samenleving raken.

Kernagenda's

In de kernagenda's zijn per kern de ambities en vraagstukken terug te vinden waar we als gemeente en inwoners gezamenlijk aan werken. De inhoud van deze kernagenda's is terug te vinden in de begrotingsapp: Kernagenda's. Afhankelijk van de uitkomsten van de herijking van het Maatschappelijk Akkoord en het proces MijnDorp2030 worden de kernagenda's in de komende periode aangepast.

Participatiebeleid

Participatie is niet meer weg te denken in onze manier van werken. Ook landelijk is er steeds meer aandacht voor participatie. Er is een wetsvoorstel in de maak: 'Versterking participatie op decentraal niveau'. Deze wet heeft als doel dat voor zowel de inwoners als voor gemeenten duidelijk is (1) binnen welke kaders inwoners in het beleidsproces participeren en (2) op welke wijze zij in een verschillende fase van het beleidsproces betrokken worden. In een participatieverordening maakt elke gemeenteraad deze zaken expliciet voor zijn gemeente. Het voorstel verplicht tot een uitbreiding/verbreding van de in de Gemeentewet (artikel 150) voorgeschreven inspraakverordening naar een participatieverordening. Het belang van participatie wordt groter door maatschappelijke ontwikkelingen zoals de Omgevingswet, de Regionale Energie Strategie (RES) en uitdagingen in het sociaal domein. Gemeenten hebben in principe vrijheid om te beslissen op welke wijze zij inwoners bij de verschillende beleidsfasen betrekken en hoe ze hun visie op participatie vertalen in de participatieverordening. Het is dan ook eerst van belang dat we als gemeenten bepalen hoe we participatie verder vorm willen geven. Daarvoor stellen we participatiebeleid op. Vervolgens kunnen we de stap zetten naar juridische formuleringen in een participatieverordening.

Samenlevingsgericht werken - Organisatieontwikkeling

Zorgvuldige communicatie, en meer contact met onze inwoners en partners om samenlevingsgericht te kunnen werken, vraagt naast tijd van ambtenaren, ook vaardigheden. Daarin willen we investeren. We investeren in structurele ambtelijke capaciteit om het samenlevingsgericht werken te borgen en van nieuwe impulsen te voorzien.

Ons doel

In de gemeente Tubbergen werken we samenlevingsgericht. Samen met onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties kijken we naar wat we samen kunnen doen om onze kernen op de lange termijn leefbaar te houden. We zijn als gemeente open, betrouwbaar, duidelijk en transparant en (digitale) gegevens van onze inwoners zijn bij ons in goede handen.

Hoe leveren we een bijdrage aan samenlevingsgerichte bestuursstijl

- MijnDorp2030. Vanuit het proces MijnDorp2030 zetten we meer in op participatie vanuit de kernen zelf en we stimuleren onze inwoners om mee te denken. We bieden ondersteuning om processen en projecten op gang te helpen of verder te brengen. We bezoeken al onze kernen als college en zijn vanuit de functie van “kernwethouder” zichtbaar en aanspreekbaar.
- Opstellen en uitvoeren participatiebeleid. Gemeenten hebben in principe vrijheid om te beslissen op welke wijze zij inwoners bij de verschillende beleidsfasen betrekken en hoe ze hun visie op participatie vertalen in de participatieverordening. Het is dan ook eerst van belang dat we als gemeenten bepalen hoe we participatie verder vorm willen geven. Daarvoor stellen we participatiebeleid op. Vervolgens kunnen we de stap zetten naar juridische formuleringen in een participatieverordening. Vanuit het participatiebeleid verkennen we ook in hoeverre het uitdaagrecht kan worden ingevoerd. Dit biedt mogelijkheden voor inwoners om gemeentelijke taken over te nemen wanneer zij van mening zijn het zelf slimmer, beter, goedkoper of anders te doen. Ook verkennen we de mogelijkheden van een online participatietool om de samenwerking met onze inwoners te versterken.
- Samenlevingsgericht werken - organisatieontwikkeling. Verschillende interne programma's, zoals direct duidelijk, mediation & klachtbemiddeling en methodische werken dragen bij aan de borging van het samenlevingsgericht werken bij de ambtenaren. Structurele inzet van buurtmannen en buurtvrouwen, adviseurs samenlevingsgericht werken en het meer inzetten van communicatieadvies zorgen voor een stevige toekomstbestendige basis.

Actuele ontwikkelingen

Herijking MAT/MijnDorp

Er is een startnotitie opgesteld als eerste stap in het proces voor de herijking MAT/MijnDorp. Het opdrachtgeverschap voor de herijking ligt bij de voltallige gemeenteraad. Er is een raads werkgroep gevormd bestaande die aan de slag gaat met de probleemstelling die is geformuleerd: Hoe en onder welke uitgangspunten wil de gemeenteraad samen met de inwoners van de gemeente Tubbergen werken aan de toekomst van onze kernen? En hoe verhoudt zich dat tot de huidige werkwijze van het MAT – Mijn Dorp? De komende periode wordt hier invulling aan gegeven.

Participatiebeleid

In oktober 2022 heeft een themabijeenkomst plaatsgevonden met de raad om input op te halen voor het participatiebeleid en de participatieverordening. Onder andere de komst van de Omgevingswet vraagt om participatiebeleid en naar verwachting is elke gemeente binnenkort ook wettelijk verplicht een participatieverordening vast te stellen. Het participatiebeleid en de participatieverordening zijn inmiddels in concept gereed. Op 18 september 2023 vindt een gezamenlijke radenbijeenkomst plaats met de gemeenteraad van Dinkelland en Tubbergen waar zij over beide onderwerpen worden geïnformeerd. Najaar 2023 vindt vervolgens besluitvorming plaats.

Samenlevingsgericht werken

- Samenlevingsgericht werken kent een duidelijk kader: De kernboodschap Samenlevingsgericht werken is vastgesteld, inclusief een vertaling naar een slogan en medewerkersprofiel. De kernboodschap wordt verankerd in bestaande communicatie middelen.
- Samenlevingsgericht werken is goed georganiseerd: Er is een Coach en een Adviseur samenlevingsgericht werken gestart en het nieuwe team Samenlevingsgericht werken is geformeerd
- De ambtelijke organisatie staat dichtbij inwoners: De werkwijze met buurtmannen en buurtvrouwen wordt voortgezet, zij worden vanuit team Samenlevingsgericht werken begeleidt, gecoacht en ondersteund.
- Specifieke inzet op afdeling Openbare Ruimte: Bij organisatieonderdeel Openbare Ruimte is gestart met de ontwikkeling van een routekaart en een herkenbare eenduidige aanpak (met instrumentenkoffer) voor samenlevingsgericht werken bij projecten in de openbare ruimte.

Actielijn 2 Een sterk en toekomstbestendig NoaberkrachtActielijn 2

Met Noaberkracht hebben we een sterke en krachtige organisatie staan. We zien het als onze verantwoordelijkheid om de kracht en sterkte van Noaberkracht ook voor de toekomst te verzekeren. Dat betekent ook dat we vernieuwend en creatief opereren op een veranderende arbeidsmarkt. Maatschappelijke opgaven worden groter en complexer. Ze vragen door de tijd heen om andere antwoorden, aanpakken en resultaten. Wij willen dan ook dat Noaberkracht voor onze inwoners de komende jaren op elk moment een kwalitatief hoogwaardige dienstverlening biedt. Daarmee is onze ambitie om de inwoners van Tubbergen nu en in de toekomst passende antwoorden te (blijven) geven op bestaande en nieuwe maatschappelijke vraagstukken.

Ons doel

Een sterk en toekomstbestendig Noaberkracht.

Hoe leveren we een bijdrage aan een sterk en toekomstbestendig Noaberkracht

- We zetten in op het samen met de gemeente Dinkelland versterken van de ambtelijk (strategische) capaciteit van Noaberkracht.
- We zetten in op het samen met de gemeente Dinkelland door ontwikkelen van de Noaberkracht organisatie, langs verschillende actielijnen.
- We participeren actief in het verkennende onderzoek naar de ambtelijke samenwerking tussen Noaberkracht en de gemeente Oldenzaal en sturen op concrete uitkomsten.

Actuele ontwikkelingen

Verkenning samenwerking Oldenzaal

In januari 2021 is het rapport van BMC "Toekomstbestendigheid Noaberkracht" opgeleverd. Een belangrijke conclusie was dat Noaberkracht voor de eerstkomende jaren toekomstbestendig is. Maar ook is de inschatting dat de toekomstbestendigheid op de (middel)lange termijn onder druk komt te staan. Op basis van het BMC rapport hebben de 3 gemeenteraden van Dinkelland, Tubbergen en Oldenzaal aan de directies de opdracht gegeven te verkennen in hoeverre ambtelijke samenwerking tussen deze 3 gemeenten een antwoord kan geven op de vraag "Hoe blijven wij toekomstbestendig?". De verkenning naar de ambtelijke samenwerking is in het voorjaar van 2023 afgerond, waarna het proces van ambtelijke verkenning is verschoven naar bestuurlijke besluitvorming. De drie colleges hebben de gemeenteraden geadviseerd om:

- nu te kiezen voor opgavegericht samenwerken om huidige en toekomstige maatschappelijke opgaven van antwoorden te voorzien. Het gaat hierbij om duurzaamheid, energietransitie, migratie, veiligheid en het onderzoek naar samenwerking op het gebied van binnensportaccommodaties;

- voor de lokaal uit te voeren opgaven met kracht te blijven inzetten op doorontwikkeling en toekomstbestendigheid van de ambtelijke organisatie;
- te onderzoeken wat nodig is om tot een toekomstbestendige informatievoorziening (ICT) te komen in gezamenlijkheid met andere Twentse gemeenten.

Besluitvorming hierover door de drie gemeenteraden is voorzien in het najaar van 2023.

Programma organisatieontwikkeling

Het geld dat middels het coalitieakkoord beschikbaar is gesteld voor de actielijn "Een sterk en toekomstbestendig Noaberkracht", is overgeheveld naar Noaberkracht. Het zijn allemaal budgetten die het thema organisatieontwikkeling raken, wat opgepakt wordt binnen Noaberkracht. In 2023 heeft Noaberkracht de beschikbare budgetten onder andere ingezet voor de volgende acties:

Samenlevingsgericht werken is goed georganiseerd

Er zijn in juni/juli zowel een coach als een adviseur samenlevingsgericht werken gestart. Het nieuwe team Samenlevingsgericht werken is geformeerd en is gestart met een traject om te komen tot een duidelijk kader en een duidelijke opdracht. De werkwijze met buurtmannen en buurtvrouwen wordt voortgezet. De buurtmannen en vrouwen worden vanuit team Samenlevingsgericht werken begeleid, gecoacht en ondersteund. Dit is structureel geborgd voor de toekomst.

Wet Open Overheid (Woo)

Er worden voorbereidingen getroffen om openbaar gemaakte documenten bij alle Woo-verzoeken actief openbaar te maken door middel van publicatie. Daarmee worden deze documenten voor een ieder toegankelijk gemaakt. Dit is conform de bepalingen die in de Woo zijn opgenomen ten aanzien van actieve openbaarmaking. Om publicatie mogelijk te kunnen maken, zijn drie verschillende websites in ontwikkeling, één voor de gemeente Dinkelland, één voor de gemeente Tubbergen en één voor Noaberkracht. De lancering van deze websites zal naar verwachting na de zomer gerealiseerd kunnen worden.

Naast bovengenoemde ontwikkelingen omtrent publicatie worden er verschillende werkzaamheden uitgevoerd om een kwaliteitsslag te maken bij het behandelen van Woo-verzoeken. Een belangrijk onderdeel bij het behandelen van Woo-verzoeken is het anonimiseren van gegevens, zoals persoons- en functiegegevens. Er is een richtlijn uitgewerkt met duidelijke kaders voor het anonimiseren van gegevens. Dit bevordert dat documenten consequent geanonimiseerd kunnen worden. Verder is er een nieuwe tool aangeschaft voor het anonimiseren, die het anonimiseren sneller, gemakkelijker en goedkoper moet maken. Deze wordt na de zomer uitgerold.

Veiligheid werkplekken en weerbaarheid

Het ministerie van Binnenlands Zaken heeft geconstateerd dat we qua beveiliging van mensen en documenten op alle punten nu voldoende scores. Bijna alle collega's van team Telefoon en team Burgerzaken hebben deelgenomen aan de jaarlijkse herhalingscursus van de agressie training. Eén groep moet deze in het najaar 2023 volgen. Het is de bedoeling dat ook de teams Handhaving hieraan gaan deelnemen. Het agressie protocol is opnieuw bekeken en voldoet. De bijbehorende acties moeten beter worden geborgd. Er is een actieplan opgesteld om borging te hiervan te realiseren.

Arbeidsmarktbenadering en communicatie

Er is een nieuwe website "werken bij Noaberkracht", die is verder door ontwikkeld. Het medewerkersprofiel is vastgesteld. Er is gewerkt aan het maken van een hybride on- en offboarding programma, dat naar verwachting eind 2023 operationeel zal zijn.

Leren en ontwikkelen

Er wordt gewerkt aan een proactieve leercultuur. Als onderdeel hiervan is vanaf september 2023 de academie live! Dit is een digitale leeromgeving, gebaseerd op het personeelsinformatiesysteem dat we al hadden.

Er wordt geïnvesteerd in goed kwalitatief aanbod vanuit de academie, passend bij de strategische doelen van de gemeenten, en passend bij alle afdelingen.

Vitaliteitsbeleid

Op basis van de nota Eigen regie op fit wordt middels een uitvoeringsplan invulling gegeven aan vitaliteit. In juni 2023 is de behoefte gepeild onder medewerkers van Noaberkracht inzake vitaliteit. Deze behoefte dient als basis voor het uitvoeringsplan. Vanaf het najaar van 2023 zal er een activiteitenkalender worden gepresenteerd op het gebied van vitaliteit. Deze activiteiten worden onder andere via de academie aangeboden.

Onderhoud organisatie

In de groei van de organisatie en de noodzakelijke aandacht van leidinggevenden voor medewerkers is aanleiding gezien onderhoud te plegen aan de organisatie. Zo is het organisatieonderdeel Sociaal Domein per 1 april opgedeeld in een tweetal nieuwe organisatie onderdelen Sociaal en Samenleving. Alle taken gemoeid met vrij toegankelijk voorzieningen zijn ondergebracht in het onderdeel Samenleving en de niet vrij toegankelijke voorzieningen in het onderdeel Sociaal. Per 1 april is het onderdeel Sociaal onder leiding van een nieuwe leidinggevende van start gegaan. Per september is het nieuwe onderdeel Samenleving onder leiding van een nieuwe leidinggevende van start gaan. In dit onderdeel zijn ook de teams ondergebracht die ondersteuningstaken uitvoeren voor zowel Sociaal als Samenleving. Een aantal onderdelen uit het organisatieonderdeel Fysieke Leefomgeving, vastgoed en bedrijvigheid zijn samengevoegd met de vrij toegankelijke voorzieningen in het onderdeel Samenleving. Het team APV bijzondere wetten is van het organisatieonderdeel Publieke dienstverlening over gegaan per 1 april naar het organisatieonderdeel Fysieke Leefomgeving.

Strategisch vermogen

Met het oog op het versterken van het strategisch vermogen worden het programmabureau (programmaregisseurs) en het team concern control ondergebracht in een nieuwe organisatie onderdeel Strategie Programma en Control met een eigen leidinggevende in de loop van 2023. In het 2e kwartaal is de werving van een tweetal strategen en een leidinggevende voor het organisatieonderdeel Strategie Programma en Control gestart. Per september is één strateeg gestart. De werving van een tweede strateeg en een leidinggevende gaat in het najaar op herhaling. Eerste verkennende gesprekken hebben plaatsgevonden om organisatie breed in company een training strategische beleidsadvisering aan te bieden aan beleidsadviseurs.

Capaciteitsonderzoek Berenschot

Sinds de vorming van Noaberkracht is efficiency een basisprincipe voor het organiseren van het werk geweest. Noaberkracht is efficiënt georganiseerd. Hetgeen extern werd bevestigd door het BMC rapport. En uit meer globale benchmarks (vensters voor bedrijfsvoering) blijkt, jaarlijks, eveneens dat Noaberkracht een efficiënt ingerichte organisatie is.

Tegelijkertijd vragen snel veranderende maatschappelijke ontwikkelingen en de roep vanuit de samenleving om democratische vernieuwing om een organisatie die zich organiseert vanuit het basisprincipe "de mens en samenleving centraal". Oftewel Samenlevingsgericht werken. Het bieden van maatwerk, het samenwerken met de samenleving en het continue schakelen op veranderende inhoudelijke thema's en crises brengt in-efficiency met zich mee. Deze spanning wordt binnen Noaberkracht ook als zodanig ervaren.

Om de ervaren werkdruk te objectiveren, hebben we bureau Berenschot opdracht gegeven onderzoek te doen naar de capaciteit van Noaberkracht in relatie tot maatschappelijke opgaven en ambities. Een onderzoek naar de passenheid van de capaciteit organisatie breed.

Er is een Benchmark gedaan waarin de formatie en de kosten van Noaberkracht zijn afgezet tegen andere vergelijkbare gemeenten en samenwerkende gemeentelijke organisaties. Kijkend naar de totale apparaatskosten (primair proces en overhead) per inwoner dan zien we dat deze bij Noaberkracht 11% lager zijn dan gemiddeld bij de referentie organisaties, terwijl de opgave bovengemiddeld is.

Berenschot adviseert om in eerste instantie de energie te richten op optimalisatie van de bedrijfsvoering door te sturen op de capaciteitsdrijvers. Dat vermindert de druk op de capaciteit en daarmee eveneens de werkdruk. In tweede instantie adviseert Berenschot om bij te sturen op capaciteitsomvang.

Migratieketen

Door grootschalige vluchtelingenstromen wordt helder dat de inrichting van de Nederlandse infrastructuur voor vluchtelingen ontoereikend is. Gemeenten krijgen van het rijk een forse opgave in de hernieuwd vorm te geven migratieketen die landelijke, regionale en lokale kaders kent. Dit gaat een opgave van betekenis zijn voor zowel de gemeente Dinkelland als Tubbergen en daarmee voor Noaberkracht. De reikwijdte van de opgave bezien vanuit ambtelijke capaciteit in een krappe arbeidsmarkt en financiële consequenties is op dit nog niet ten volle te overzien.

Actielijn 3 Financieel gezond blijven

Financieel gezond blijven betekent dat ons uitgangspunt is dat we begrotingen maken die structureel in evenwicht zijn en ervoor zorgen dat de financiële middelen worden gebruikt waarvoor ze bedoeld zijn: de goede dingen doen voor onze samenleving. We zetten in op de realisatie van ambities maar houden ook balans door voorzieningen en afgesproken reserves te borgen. Daarbij sturen we op een efficiënte en effectieve P&C-cyclus en een transparante en goed controleerbare financiële gemeentelijke huishouding. De belastingen indexeren we overeenkomstig de bestendige beleidslijn jaarlijks met het consumentenprijsindexcijfer van het CBS.

Ons doel

Een structureel en materieel sluitende (meerjaren)begroting waarbij we de stijging van de lokale lasten zo beperkt mogelijk willen houden.

Hoe leveren we een bijdrage aan financieel gezond blijven

We gaan op een realistische en behoedzame manier om met de beschikbare middelen wat betekent dat:

- We structurele uitgaven dekken met structurele inkomsten.
- We (mogelijke) verliezen en tegenvallers signaleren en verwerken in onze (meerjaren)begroting zodra deze zich aandienen en dat we winsten en meevallers pas verwerken als deze daadwerkelijke zijn gerealiseerd.
- We indexeren de ozb-tarieven jaarlijks met het consumentenprijsindexcijfer van het CBS zodat er een meeropbrengst ontstaat conform dit indexcijfer.
- Voor de tarieven op het gebied van afval en riool gaan we uit van 100% kostendekkendheid.

Actuele ontwikkelingen

Financiële onzekerheid

Met de val van het kabinet blijft de onzekerheid over de meerjarige financiële positie van de Nederlandse gemeenten naar verwachting nog wel enige tijd voortduren. Dat betekent voor gemeenten blijvende onzekerheid over de jaren vanaf het zogenaamde ravijnjaar 2026. In het kort gaat het om de volgende punten die ook in de resolutie zijn opgenomen:

- Het structureel ophogen van het gemeentefonds en herstellen van het accres vanaf 2026. Rekening houdend met de toegezegde structurele 1 miljard extra vanaf 2026 zit hier nog steeds een tekort van € 3 miljard.
- Het definitief schrappen van de opschalingskorting (betreft € 1 miljard)
- Een toereikende en stabiele indexering van het gemeentefonds om loon-, prijs- en volumeontwikkelingen op te kunnen vangen, inclusief de stijging van de zorgvraag.

**Financiën Toekomstbestendige gemeente Tubbergen en ambtelijke organisatie
Noaberkracht**

Actelijn 1 Samenlevingsgerichte bestuursstijl	2023	2024	2025	2026
werkbudget participatie		30.000	30.000	40.000

In de perspectiefnota 2024 is een bedrag van €100.000 beschikbaar gesteld en gestort in de “Reserve Coalitieakkoord 2022 – 2026”. Voor de jaarschijf 2023 kan nog worden geput uit het overgehevelde budget vanuit 2022.

Er zijn géén vermeldenswaardige financiële ontwikkelingen in 2023.

Basisbegroting

Inleiding op de basisbegroting

Vanuit wettelijk voorschrift presenteren wij, naast onze programma's, de begroting en jaarrekening naar taakveld. Ieder programma in de basisbegroting is op eenzelfde wijze opgebouwd en kent de volgende onderdelen:

- Portefeuillehouder(s)
- Algemeen: algemene omschrijving van het programma.
- Vastgestelde beleidsnota's: voor een actueel totaalbeeld van de vastgestelde beleidsnota's en verordeningen verwijzen we u naar: Overheid.nl
- Kengetallen: relevante kengetallen per programma.
- Actuele ontwikkelingen: omschrijving van de ontwikkelingen die spelen binnen het programma.
- Beleidsindicatoren: de wettelijk verplichte indicatoren volgens het BBV.
- Begroting 2023 - overzicht baten en lasten: weergaven van de baten en lasten per taakveld.
- Nieuw beleid uit het coalitieakkoord: nieuw beleid en/of in-en extensivering van bestaand beleid dat voortkomt uit het coalitieakkoord.
- Meerjarig financieel beeld - terugkijken: realisatie 2021, begroting 2022 en begroting 2023 per programma met een toelichting*.
- Meerjarig financieel beeld - vooruitkijken: begroting 2024 t/m 2026 per programma met een toelichting.

* Ondanks de geringe vergelijkbaarheid van de cijfers nemen wij conform de BBV-verplichting wel de vergelijkende realisatie cijfers 2021 en begroting 2022 op.

Programma Bestuur & middelen

Portefeuillehouders

Burgemeester Hermans & Wethouder Bekhuis

Algemeen

Het bestuur van onze gemeente wordt gevormd door de gemeenteraad en het college van Burgemeester en Wethouders. In de gemeenteraad zitten negentien inwoners uit onze gemeente. De zetelverdeling is als volgt: CDA zes zetels, Gemeentebelangen/VVD vijf zetels, Keerpunt 22 vier zetels, Lokaal Sterk drie zetels en PvdA één zetel.

Voor onze inwoners willen we goed inzichtelijk maken wat we als bestuur van de gemeente Tubbergen doen en waar we het gemeenschapsgeld voor inzetten. Onze gemeentelijke begroting moet in evenwicht zijn. Gemeenschapsgeld genereren wij via de algemene uitkering van het gemeentefonds en door het heffen van gemeentelijke belastingen. Ons uitgangspunt is dat we de lokale lasten zo laag en stabiel mogelijk willen houden. We houden oog voor een gezonde balans tussen de hoogte van de lokale lasten, onze begrotingspositie en onze investeringen.

De uitvoering van het gemeentelijke beleid wordt gedaan door onze uitvoeringsorganisatie Noaberkracht Dinkelland Tubbergen. Noaberkracht is een samenwerkingsverband met de gemeente Dinkelland. Er zijn ook maatschappelijke opgaven die om een aanpak vragen die de grenzen van individuele gemeenten overstijgt. In dat geval vinden we het belangrijk om samen te werken met de juiste partners. Op inhoudelijke thema's zullen wij de bestaande samenwerking binnen de provincie Overijssel, regio Twente, Noordoost Twente en met de gemeente Dinkelland voortzetten.

Actuele ontwikkelingen

Ontwikkeling Rente

Door een zevental renteverhogingen door de Europese Centrale Bank is de depositorente, de rente die banken krijgen als ze hun geld bij de Europese centrale bank stallen, het afgelopen jaar gestegen van -0,5% halverwege 2022 naar 3,25% in mei 2023. Deze verhoging werk door naar bijvoorbeeld de hypotheekrente en de spaarrente maar ook naar de rente die wij als gemeente betalen over onze financieringsbehoefte (kort geld en af te sluiten lange leningen). Vandaar dat wij met ingang van het jaar 2023 werken met een interne rekenrente (de zogenaamde omslag rente) van 3% (was vorig nog 1%).

Programma Dienstverlening & burgerzaken

Portefeuillehouder

Burgemeester Hermans

Algemeen

We streven in onze dienstverlening naar een gemeente die niet afwacht, maar proactief naar de inwoner toe gaat. Een gemeente die in haar dienstverlening meedenkt met de inwoner en helder is in verwachtingen over en weer, tussen gemeente en inwoners. Dit betekent beleid zonder strikte regels maar met ruimte voor maatwerk. Niet meer werken met beperkte openingstijden, maar op afspraak werken op een locatie en tijdstip wenselijk voor de inwoner.

We zorgen ervoor dat zoveel mogelijk producten en diensten digitaal afgenomen kunnen worden. Daarnaast wordt het persoonlijk contact uiteraard geborgd. Natuurlijk kunnen inwoners en bedrijven ook telefonisch contact opnemen door te bellen naar het telefoonteam.

Naast de dienstverlening zorgen we ook voor een correcte verwerking van de persoonsgegevens van onze inwoners in de basisregistratie personen, de uitgifte van identiteitskaarten, rijbewijzen en paspoorten en de kadastrale informatie.

Actuele ontwikkelingen

Verkiezingen

Het kabinet is gevallen. Dit betekent dat wij in 2023 nog te maken hebben met vervroegde Tweede Kamerverkiezingen. Deze vinden plaats op 22 november 2023. Voor de organisatie van verkiezingen ontvangen gemeenten jaarlijks geld via de algemene uitkering in het gemeentefonds. De kosten voor de vervroegde Tweede Kamerverkiezing moeten betaald worden met dit geld dat al ontvangen is. Er komt geen aanvullende vergoeding.

Programma Veiligheid

Portefeuillehouder

Burgemeester Hermans

Algemeen

Veilig leven is een groot goed in onze samenleving. De gemeente heeft op dit onderwerp een belangrijke wettelijke taak. Daar geven we uitvoering aan. Wij zien veiligheid als een gezamenlijke verantwoordelijkheid en maken met allerlei betrokkenen in onze samenleving afspraken over hoe we de veiligheid in onze samenleving kunnen versterken. Daarbij werken we vanuit vertrouwen. Als dat vertrouwen wordt geschaad, dan treden we op.

Veiligheid is vaak het resultaat van samenwerking en van bewust handelen op basis van eigen verantwoordelijkheid. We werken dan ook aan samenwerking tussen onder meer politie, brandweer, Openbaar Ministerie, woningcorporaties en hulpverleners.

We willen een veilig en leefbare woonomgeving. Daarvoor dringen we de criminaliteit (ondermijning) terug en vergroten we het veiligheidsgevoel van onze inwoners. We hebben een adequate wijze van uitvoering van toezicht op de naleving van de wet- en regelgeving waarbij we het perspectief van meerdere kanten bekijken. We willen oplossingsgericht denken en meebewegen bij (politieke) ontwikkelingen. Vanuit de rol van toezichthouder en handhaver geven wij vrijheid waar het kan en zijn we strikt waar het moet. Om zo samen met burgers en bedrijven tot een veilige en leefbare woon- en werkomgeving te komen.

Actuele ontwikkelingen

Gemeenten zijn niet meer weg te denken in de aanpak van georganiseerde criminaliteit. Om ondermijning succesvol te kunnen aanpakken, is het van belang dat wij als gemeente weerbaar zijn tegen negatieve invloeden van buitenaf. We moeten er scherp op zijn dat onze organisatie niet voor ondermijnende activiteiten wordt misbruikt. Een gevoel voor deze misstanden moeten we zien te ontwikkelen. Het is belangrijk om signalen te herkennen en vast te leggen. Daarom is het interne ondermijningsoverleg nieuw leven ingeblazen. In dit overleg met brede vertegenwoordiging vanuit de organisatie, bespreken we (nieuwe) signalen en proberen deze concreet te maken. Verder wordt het interne meldpunt "Niet Pluis" nadrukkelijk onder de aandacht gebracht en neemt de gemeente Tubbergen deel aan de landelijke campagne van Meld Misdaad Anoniem op het thema vastgoed en ondermijning. Ook is het beleid over de toepassing van Bibob geactualiseerd.

Tot slot is het project Aanpak Veilig buitengebied van start gegaan. In dit project gaan wij samen met het Platform Veilig Ondernemen en onze partners in het buitengebied aan de slag om gezamenlijk en integraal een bijdrage te leveren aan (blijvende) veiligheid in ons buitengebied. Er heeft een enquête plaatsgevonden onder de inwoners van het buitengebied. De opbrengst van deze enquête is verwerkt en wordt na de zomervakantie gedeeld met onze partners. Verder heeft het Regionaal Informatie- en Expertisecentrum Oost-Nederland (RIEC) een analyse van het buitengebied uitgevoerd. De resultaten van deze analyse worden eveneens na de zomervakantie besproken en gewogen en op basis daarvan worden lokaal vervolgacties uitgezet.

Programma Openbare ruimte & mobiliteit

Portefeuillehouder

Wethouder Niens (waarnemend)

Algemeen

Een fijne woon- en leefomgeving met veilige wegen, ruimte om te spelen en te sporten in de buitenlucht, een plek om elkaar te ontmoeten in de kernen of rust vinden in de natuur van ons mooie buitengebied. Een duurzame inrichting van de leefomgeving waar groen en bloemen de ruimte krijgen en water gemanaged wordt. Dat is allemaal Openbare Ruimte!

De gemeente draagt zorg voor het onderhoud en beheer van de openbare ruimte op onderdelen zoals water & riool, wegen & verlichting, groen & spelen en verkeer. Het dagelijks onderhoud, het beheer, planmatig onderhoud en ook herinrichting en reconstructies worden gepland en uitgevoerd aan de hand van beleids- en onderhoudsplannen. In deze beleids- en onderhoudsplannen integreren we thema's als leefbaarheid, klimaatadaptatie en biodiversiteit bij het duurzaam inrichten en beheren van deze openbare ruimte. Het dagelijks groenonderhoud wordt mede met grote inzet en betrokkenheid uitgevoerd door medewerkers afstand tot de arbeidsmarkt.

Belangrijk uitgangspunt in het werk in de Openbare Ruimte is de samenwerking met onze inwoners. Ze kijken en denken mee met plannen of ze komen zelf naar ons met goede ideeën. We kijken dan graag wat mogelijk is. De gemeente werkt dus voor én met de samenleving.

Actuele ontwikkelingen

Water & riool

Gemeentelijk RioleringsPlan (GRP) 2019-2024

Het huidige GRP Tubbergen heeft een looptijd t/m eind 2024. Dat betekent dat er in 2023 gestart moet worden met het opstellen van een nieuw GRP. Alvorens we kunnen starten moeten we weten of de huidige rioolstelsels goed functioneren en wat er eventueel aangepast moet worden. Dit leggen we vast in een Systeemoverzicht Stedelijk Water (SSW) en hiermee wordt in september 2023 gestart. Na het opstarten van het SSW kan er in 3-de/4-de kwartaal van 2023 gestart worden met de opvolger van het huidige GRP, het Programma water en riolering. Indien we qua planning met het SSW uitlopen is er nog de mogelijkheid om het huidige GRP met een jaar te verlengen. Voor het opstellen van het nieuwe Programma water & riolering is voor het inhuren van expertise een bedrag van € 30.000 geraamd.

Project Bruno van Ommenstraat

In 2022 is er een start gemaakt met het project Bruno van Ommenstraat in Tubbergen. Samen met bewoners is er een eerste ontwerp gemaakt. Dit ontwerp past niet binnen de beschikbare financiële middelen. De kosten voor uitvoering, de beschikbare middelen en de scope van het project zijn nog eens kritisch bekeken. Door de Sportlaan en het parkeerterrein bij de sporthal uit de scope van het project te halen kan het project waarschijnlijk binnen de beschikbare middelen uitgevoerd worden. De nieuwe scope van het project betreft dan de Bruno van Ommenstraat en de Molenstraat. Dit wordt in het 3-de kwartaal van 2023 nader onderzocht.

Uitvoeringsprogramma Klimaatadaptatie 2021-2025:

In 2023 is het klimaatproject in de Wilhelminastraat in Tubbergen in uitvoering gebracht en inmiddels opgeleverd aan de gemeente.

Verder zijn in verband met het uitvoeringsprogramma Klimaatadaptatie een aantal klimaatprojecten in voorbereiding opgestart. Het gaat om klimaatprojecten die in 2024 worden uitgevoerd :

- Kapittelhuisstraat in Albergen

De klimaatmaatregelen zijn met name gericht op het beperken van wateroverlast bij extreme regenbuien. Hiervoor worden regenwaterriolen en waterbuffers aangelegd om deze overlast te beperken.

Groen & Spelen

Kwaliteitsplan Openbaar Groen

In 2020 is het Kwaliteitsplan Openbaar Groen (KOG) en het daarbij behorende uitvoeringsplan 2021 t/m 2024 vastgesteld. De ambities in dit plan zijn: het bevorderen van leefbaarheid, biodiversiteit, klimaatadaptatie en een beheerstechnische inrichting. Hiervoor is 1,6 miljoen euro gestort. Om deze plannen voor 2023 te kunnen realiseren is er voor 2023 een bedrag van € 297.502 beschikbaar gesteld. In het eerste halfjaar van 2023 is hiervan €131.912 besteed. Momenteel kunnen een aantal projecten niet worden uitgevoerd vanwege de krapte op de arbeidsmarkt, en ook worden we geconfronteerd met soms extreme lange levertijden van materialen e.d. Ook is een aantal KOG projecten afhankelijk van projecten op gebied van riolering, nieuwbouw of wegen, die later uitgevoerd worden dan eerst gepland. Het geld voor deze KOG projecten blijft wel gereserveerd, ook na 2024.

Onderhoud wegen

Herinrichting (Veiligheid) Almeloseweg Harbrinkhoek / Mariaparochie

Begin 2023 hebben we onderzoek laten doen naar de gewenste herinrichting. Hieruit blijkt dat voor het asfaltonderhoud niet kan worden volstaan met het alleen vervangen van asfalt maar dat er een volledige reconstructie van de weg moet plaatsvinden. Hierdoor vallen de totale kosten ongeveer € 1 miljoen duurder uit.

Kunstwerken

In het voorjaar van 2023 is de rapportage van de instandhoudingsinspectie van onze 38 kunstwerken opgeleverd. Daaruit kwam naar voren dat twee kunstwerken op korte termijn vervangen moeten worden en dat verschillende kunstwerken onderhoud behoeven. Voor diverse kunstwerken is nog nader onderzoek nodig om omvang en oorzaak van de schades te bepalen. De geschatte kosten bedragen € 80.550, zoals in de perspectiefnota is vermeld. Dit bedrag is onderdeel van de gereserveerde € 1 miljoen voor onderhoud en vervanging kunstwerken. Om in het najaar 2023 met dit onderzoek te kunnen starten wordt voorgesteld het bedrag van € 80.550 beschikbaar te stellen en te onttrekken aan het onderhoudsfonds wegen en kunstwerken. Na de onderzoeken wordt een onderhoudsbestek opgesteld voor de jaren 2024 en 2025 wat daarna aan de gemeenteraad wordt aangeboden waarbij ook een beroep kan worden gedaan op de gereserveerde € 1 miljoen.

Voortgang coalitieakkoord

Financiële gevolgen opheffen Wet Sociale Werkvoorziening op middellange termijn

Er is een lagere instroom van medewerkers vanuit de Participatiewet t.o.v. de instroom vanuit de voormalige Wsw. Medewerkers vanuit de Participatiewet hebben gemiddeld meer tijd, aandacht en werkbegeleiding nodig om eenzelfde kwaliteit te waarborgen. Hierdoor ontstaat een capaciteitsgebrek, dat op een andere manier ingevuld moeten worden. Dit brengt extra financiële lasten met zich mee. De uitvoering hiervan vindt plaats binnen Noaberkracht.

Boomveiligheidscontrole - risico inventarisatie (€ 75.000 incidenteel)

Elke boomeigenaar heeft een wettelijke zorgplicht aangaande zijn bo(o)m(en). Dit betreft vooral veiligheidsaspecten die in kaart gebracht kunnen worden door middel van een boomveiligheidscontrole. Als gemeente voeren wij deze boomveiligheidscontrole ook uit. Voortvloeiend uit deze controle komen maatregelen die uitgevoerd moeten worden, zoals snoeien, kappen of onderzoeken. Om de maatregelen voortvloeiend uit de boomveiligheidscontrole uit te voeren en daarmee te voldoen aan onze zorgplicht, is jaarlijks minimaal € 25.000 nodig. Advies hierin is om dit incidentele budget in de toekomst om te zetten in een structureel budget, zodat er eventuele investeringen gedaan kunnen worden voor de lange termijn en werkplannen structureel aangepast kunnen worden. In 2023 is er volop gesnoeid in het buitengebied van de gemeente Tubbergen, de kosten hiervoor bedragen 30.000 euro. Echter, in de gemeente Dinkelland speelt hetzelfde en zijn ook middelen beschikbaar gesteld. Vanwege de interne organisatie zal er in aankomend snoeiseizoen (okt 2023-mrt 2024) alleen snoeiwerkzaamheden in Dinkelland uitgevoerd worden, waardoor in de gemeente Tubbergen volgend jaar geen of weinig kosten zullen worden gemaakt. Snoeiseizoen 2024-2025 zullen er wel weer kosten in Tubbergen gemaakt worden.

Programma Economie

Portefeuillehouder

Wethouder Bekhuis

Algemeen

Aan de hand van de speerpunten detailhandel (vitale winkelgebieden in kernen), bedrijventerreinen en dienstverlening creëert de gemeente een zo optimaal mogelijk ondernemersklimaat. Wij willen daarbij ruimte blijven bieden voor (bijzondere) initiatieven van ondernemers, zodat optimaal kan worden ingespeeld op sociaal-maatschappelijke ontwikkelingen en economische trends.

De bedrijfsconsulent (ondersteund door een ondernemersserviceteam) vormt hierbij als eerste aanspreekpunt voor ondernemers de schakel tussen de gemeente en het bedrijfsleven en probeert de ondernemers zoveel mogelijk te faciliteren. Daarnaast wordt er actief ingezet op de (her)ontwikkeling, realisatie en uitgifte van bedrijfskavels en bedrijfsruimte, de uitvoering van de detailhandelsagenda/retaildeal en regionale samenwerking (met name in de vorm van regionale acquisitie).

Actuele ontwikkelingen

Er zijn op dit moment geen actuele ontwikkelingen die van invloed zijn op de uitvoering van de taken en activiteiten binnen dit programma.

Programma Onderwijs

Portefeuillehouder

Wethouder Berning-Everlo

Algemeen

Alle kinderen en jongeren in de gemeente Tubbergen verdienen het om op te groeien in een kansrijke omgeving met kwalitatief goed onderwijs. In de gemeente Tubbergen hebben we ca. 1.800 leerlingen in het basisonderwijs en in totaal negen basisscholen. In iedere kern is een basisschool aanwezig, dit vinden we als gemeente erg belangrijk. Naast deze basisscholen telt onze gemeente één school voor voortgezet onderwijs in het dorp Tubbergen.

Binnen het programma Onderwijs zoeken we de samenwerking met o.a. schoolbestuurders en kinderopvangaanbieders. We bevorderen de ontwikkelingskansen van kinderen en volwassenen in onze gemeente door te investeren in het bestrijden van onderwijsachterstanden en het aanbieden van voor- en vroegschoolse educatie in samenwerking met plaatselijke kinderdagverblijven, het basisonderwijs en de GGD/JGZ (jeugdgezondheidszorg). We hechten veel belang aan een goede verbinding tussen gemeentelijke jeugdhulp en het onderwijs, waardoor vroegtijdig gesignaleerd wordt en hulp of ondersteuning zo vroeg mogelijk kan worden ingezet.

Daarnaast willen we het thuiszitten zoveel mogelijk voorkomen, de RMC-functie en Bureau leerplicht spelen hierin een belangrijke rol. Het niveau van absoluut en relatief verzuim ligt in Tubbergen onder het landelijk gemiddelde, evenals het percentage voortijdige schoolverlaters. Door de inzet van RMC en een adequate uitvoering van de Leerplichtwet, willen we voorkomen dat jeugdigen thuis komen te zitten en/of zonder diploma vroegtijdig het onderwijs verlaten.

Actuele ontwikkelingen

Op 1 augustus 2023 is het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) geëindigd voor gemeenten. We blijven inzetten op een goede verbinding tussen onderwijs en jeugdhulp en de doorontwikkeling van de lokale zorgstructuur. Samen met het onderwijs en de kinderdagverblijven zetten we in op preventieve ondersteuning.

Programma Sport & accommodaties

Portefeuillehouder

Wethouder Berning-Everlo

Algemeen

Het programma Sport en accommodaties gaat over het stimuleren en faciliteren van sport en beweging. We willen sporten en bewegen voor al onze inwoners, van jong tot oud, mogelijk maken en hen motiveren te gaan sporten.

Sportvoorzieningen dragen bij aan een gezonde leefstijl en bieden kansen om te participeren in de samenleving.

De gemeente Tubbergen is trots op al haar sportende inwoners. Zowel in de breedte als aan de top wordt sport op hoog niveau beoefend in onze gemeente. Met het jaarlijkse Sportgala, worden onze sporters uitbundig in het zonnetje gezet.

In de gemeente Tubbergen zijn buurtsportcoaches actief die in dienst zijn bij derden en bijdragen aan de doelen binnen het programma Sport en accommodaties.

Actuele ontwikkelingen

De middelen die gemeenten van het Rijk ontvangen ten behoeve van het bevorderen van de gezondheid, sport- en beweegstimulering, cultuurparticipatie en het versterken van de sociale basis zijn gebundeld in een brede uitkering. Deze middelen zijn aangevraagd. Er wordt gewerkt aan een integraal plan van aanpak, waarin de inhoudelijke samenhang op bovenstaande thema's de leidraad vormt. Besteding van de beschikbare middelen wordt gekoppeld aan bestaande en nieuwe activiteiten op het gebied van gezondheid, sport, cultuur en de brede sociale basis.

De sportconsulent is structureel ingebed en actief op het gebied van sport en preventie. Op basis van ontwikkelingen in de samenleving en de vanuit het Rijk ontvangen Brede SPUK is de sportconsulent actief als sport- en preventiecoördinator op het brede terrein van sport, gezondheid en preventie.

Programma Cultuur & recreatie

Portefeuillehouder

Wethouder Berning-Everlo

Algemeen

De gemeente Tubbergen onderscheidt zich door haar rijkheid aan natuurgebieden, recreatie en glaskunst. In Tubbergen is van alles te zien en te beleven, van het prachtige coulisselandschap tot eeuwenoude wind- en watermolens. We vinden het belangrijk om toeristisch Tubbergen op de kaart te zetten. In 2017 is Stichting Toeristisch Glinsterend Tubbergen opgericht als opvolger van de VVV. Deze stichting richt zich op de marketing van het toerisme in Tubbergen voor en door ondernemers uit de gemeente. De stichting werkt hierbij nauw samen met TwenteMarketing.

Bezoekers van de gemeente Tubbergen zijn erg positief en waarderen hun verblijf in onze gemeente gemiddeld met een 8. De meeste toeristen die Tubbergen aandoen zijn 55 jaar of ouder en komen naar onze gemeente voor de natuur en de mogelijkheid om te fietsen.

Op Beleef Tubbergen is meer informatie te vinden over wat er zoal te zien en te doen is in onze gemeente!

De gemeente vindt het belangrijk dat ook de jeugd kennis maakt met cultuur en investeert daarom in bibliotheekwerk, cultuureducatie en muziekonderwijs.

Actuele ontwikkelingen

Er zijn op dit moment geen actuele ontwikkelingen die van invloed zijn op de uitvoering van de taken en activiteiten binnen dit programma.

Programma Sociaal domein

Portefeuillehouder

Wethouder Berning-Everlo

Algemeen

Iedere inwoner moet in staat zijn om zo lang en zo veel mogelijk zelfredzaam te zijn. We hechten veel waarde aan het welzijn van onze inwoners. Daarnaast moeten inwoners zoveel mogelijk zelf de regie over hun leven kunnen voeren en mee kunnen doen in de samenleving. Waar dat kan op eigen kracht, of anders met hulp van mensen uit hun sociale netwerk. Inwoners die hiertoe niet (volledig) in staat zijn, bieden we ondersteuning om hun zelfregie en participatie te bevorderen. De ondersteuning is bij voorkeur zo licht en zo dichtbij mogelijk en preventief als het kan. Team Ondersteuning & Zorg is ervoor om inwoners hierbij te helpen.

In de gemeente Tubbergen werken we samen met verschillende organisaties om de zorg voor onze inwoners zo optimaal mogelijk in te richten. Dit zijn bijvoorbeeld organisaties die re-integratietrajecten begeleiden en organisaties die vrij toegankelijke voorzieningen aanbieden, maar ook Veilig Thuis voor inwoners die te maken hebben met huiselijk geweld. We zetten in op vroegsignalering en het preventief aanpakken van problemen. Daarnaast kennen we verschillende regelingen voor inwoners met (tijdelijke) financiële problemen, bijvoorbeeld bijstand voor zelfstandige ondernemers en kindpakketten.

We vinden het belangrijk dat onze inwoners de weg naar ondersteuning en hulpverlening gemakkelijk weten te vinden. Daarom werken we binnen het sociaal domein samen binnen Schakel. Schakel is de toegang van het sociaal domein, waarbinnen alle organisaties samenwerken en daardoor passende hulp- en ondersteuning kunnen bieden aan de inwoners.

Actuele ontwikkelingen

Jeugd

Jeugdhulp en onderwijs

Zowel landelijk, regionaal als lokaal wordt steeds meer verbinding gemaakt tussen jeugdhulp en het onderwijs. Regionaal heeft deze ontwikkeling geleid tot een besluit waarbij de gemeente Tubbergen participeert in een pilot om jeugdhulp collectief te arrangeren. Dit houdt in dat alle geboden jeugdhulp op de desbetreffende school bij elkaar komt en de zorgaanbieder een subsidie krijgt. De zorgaanbieder kan daarmee doen wat nodig is en snel daar hulp inzetten waar dat nodig is. Ook kinderen die geen indicatie hadden, kunnen en mogen hiervan profiteren. Tevens zijn er vaste aanspreekpunten waarmee getracht wordt minder gezichten in de school te brengen. De eerste bevindingen uit de pilot moeten nog komen.

Inkoop Jeugdhulp

Ook in 2023 speelt de inkoop Jeugdhulp 2025 een grote rol. Aan het eind van de eerste helft van 2023 is regionaal gestart met het opstellen van de bestekteksten. Inkoop strategieën zijn uitgewerkt, er worden marktconsultaties gehouden met zorgaanbieders en vandaaruit worden bestekken uitgewerkt. Evenals voor alle andere Twentse gemeenten, betekent dit tevens voortzetten van het leveren van een bijdrage aan de inkoop vanuit de gemeente Tubbergen.

Ombouw drie milieus voorzieningen

Vanuit de overheid zijn er SpUk gelden toegekend aan aanbieders van driemilieusvoorzieningen om een ombouw naar kleinschaligheid te kunnen realiseren. De ombouw naar kleinschalige groepen is een beweging die zowel landelijk als regionaal ondersteund wordt. Eén van de doelstellingen van de Hervormingsagenda is het verminderen van het aantal uithuisplaatsingen en het reduceren van residentiele jeugdhulp (open en gesloten) en het transformeren van grootschalige residentiele voorzieningen naar kleinschalige woonvormen. Na een gedegen kostprijsonderzoek zijn tarieven vastgesteld die passen bij deze kleinschalige woonvormen. Gemeente Tubbergen is, samen met de andere dertien Twentse gemeenten zijn daarmee akkoord gegaan en daarmee kunnen de aanbieders doorgaan met het uitvoeren van de plannen.

Financiële situatie jeugdhulpaanbieders

Zowel landelijk als regionaal worden jeugdhulpaanbieders geconfronteerd met een zeer kwetsbare liquiditeit, door verschillende oorzaken zoals na-ijl effecten van corona, hoge inhuurkosten, ziekteverzuim. Gemeenten en de Organisatie voor Zorg en Jeugdhulp in Twente (OZJT) hebben een publieke en wettelijke verantwoordelijkheid om de zorg continuïteit van essentiële zorg en jeugdhulp en een dekkend Twents zorglandschap de te waarborgen. Gemeente Tubbergen heeft daarom samen met de andere 13 gemeenten het "kader liquiditeitssteun cruciale zorgaanbieders in de jeugdhulp" vastgesteld. Dit kader geeft de leidraad voor het indienen van liquiditeitssteun door een gecontracteerde aanbieder welke vervolgens objectief en eenduidig kunnen worden beoordeeld.

Jeugd&Wmo

Aanpak huiselijk geweld & kindermishandeling en aanpak mensenhandel

De regiovisie Aanpak Huiselijk Geweld & Kindermishandeling is vastgesteld, evenals de aanpak Mensenhandel. Landelijk is het een verplichting om deze visies vast te stellen. Beide visies beschrijven een aanpak, met daarin ambities en activiteiten, voor de komende 4 jaar, genaamd de Twentse Aanpak.

Het Kwaliteit en Integriteitsinstrument Twente (KIT)

Naast de inkoop van Jeugd en Wmo is besloten om het barrièremiddel te optimaliseren. Regionaal en lokaal is het Kwaliteit en Integriteitsinstrument Twente (KIT) ontwikkeld en vastgesteld. Met dit instrument wordt de kwaliteit en integriteit van de zorgaanbieders tijdens de inkoop Jeugd en Wmo 2025 beoordeeld voorafgaand op de gunning. De beoordeling vindt plaats op basis van de door de zorgaanbieders aangeleverde informatie, de uitvoering van de Bibob toets en de risicoscan. KIT vervangt het barrière model dat tot nu toe door Twentse gemeenten werd gebruikt. Met KIT toetsen de gemeenten de aanbieders vooraf op kwaliteitseisen waarmee een juiste besteding van de zorggelden wordt bereikt. Tevens wordt KIT op alle segmenten van de inkoop Jeugd en Wmo (onderdelen begeleiding, dagbesteding en verblijf) integraal ingezet. Hiermee wordt voorkomen dat malafide aanbieders naar een ander segment, met een mindere controle, kunnen overstappen. Deze behoefte ligt ook bij de aanbieders zelf en zal niet afschrikken om in te schrijven, dat is gebleken uit de marktconsultatie Jeugdhulp. De toepassing van KIT zal in het voorjaar 2024 plaats vinden gedurende een periode van 8 weken. Hiervoor is tijdelijke extra ambtelijke capaciteit nodig, dit wordt opgenomen in de gemeentelijke begroting 2024.

Wmo

Algemeen

Wmo-aanbieders en vervoerders van het doelgroepenvervoer hebben nog steeds moeite om voldoende personeel te vinden en de continuïteit van hun dienstverlening te waarborgen. Dit speelt op alle vlakken binnen de Wmo.

Maatwerkvervoer

De aanbesteding van het doelgroepenvervoer (van en naar dagbesteding, jeugdhulplocaties, leerlingenvervoer en incidenteel vervoer (regiotaxi)) is inmiddels afgerond. Het structurele vervoer wordt door de huidige vervoerder voor minimaal 5 jaar voortgezet. De huidige vervoerder blijft de regiotaxi nog voor één jaar rijden. De ontwikkelingen van de afgelopen jaren hebben in deze aanbesteding geleid tot hogere tarieven voor alle vormen van vervoer.

Huishoudelijke ondersteuning

De afgelopen periode heeft in het teken gestaan van reële kostprijsberekening en aanbesteden van de huishoudelijke ondersteuning. Inmiddels heeft de definitieve gunning van huishoudelijke ondersteuning plaats gevonden. De gegunde aanbieders gaan vanaf januari 2024 de huishoudelijke ondersteuning leveren. Binnenkort start de implementatiefase en een communicatie campagne.

Inkoop Wmo Begeleiding, Dagbesteding en Verblijf

De inkoop van de Wmo onderdelen begeleiding, dagbesteding en verblijf vanaf 1 januari 2025 is van start gegaan. Er is een regionale ambtelijke Projectgroep onder leiding van een projectleider. In de afgelopen periode heeft de marktconsultatie plaats gevonden, is gewerkt aan gezamenlijke inhoudelijke uitgangspunten en kaders en de nieuwe product omschrijvingen. Streven is om het eenvoudiger te maken met minder producten. In het najaar zal bureau HHM het tarievenonderzoek uitvoeren.

Participatie

Participatiewet

De afgelopen periode stond in het teken van de wijziging van de participatiewet (uitvoeren breed offensief). Momenteel zijn we bezig met het aanpassen van de re-integratieverordening. Daarnaast zitten we in het proces om de backoffice van de Participatiewet vanuit Oldenzaal terug te halen naar Noaberkracht. Vanaf 1 januari 2024 valt de backoffice van de Participatiewet niet meer onder Oldenzaal maar onder Noaberkracht.

Schulddienstverlening

Voor wat betreft Schulddienstverlening zijn we de afgelopen periode bezig geweest met het optimaliseren van de werkprocessen van onze schulddienstverleners. Denk hierbij op het hanteren van een vaste werkwijze en een goede aansluiting van het systeem op deze werkwijze.

Laaggeletterdheid

De eerste aftrap van het stuurgroep overleg rondom de lokale aanpak laaggeletterdheid is van start gegaan.

Publieke Gezondheid

Tekort aan forensisch arts bij de GGD Twente

Sinds 2022 wordt er met vijf GGD'en, waaronder GGD Twente, binnen de politieregio Oost samengewerkt om de forensische dienstverlening uit te kunnen blijven voeren. De oorzaak hiervan ligt bij het tekort aan de forensisch arts bij de GGD'en. Dit tekort is niet alleen in Overijssel en Gelderland van toepassing, maar ook in andere delen van het land. Door het tekort ontstaan risico's zoals het tijdig uitvoeren van lijkschouw, het uitvoeren van euthanasie op het gewenste tijdstip en het uitvoeren van forensische onderzoeken bijvoorbeeld bij zedenzaken. Het is voorgekomen dat er 'code zwart' heeft plaatsgevonden, waarbij er geen enkele forensisch arts beschikbaar was. Op dit moment zijn de vijf GGD'en met elkaar in overleg op welke manier de samenwerking geïntensiveerd kan worden. Hierbij wordt onder andere gekeken naar het opstellen van een samenwerkingsovereenkomst waarin taakdifferentiatie een aandachtspunt is. Hiermee kunnen verpleegkundigen en artsen in opleiding ingezet worden waar mogelijk. In het najaar zal een voorstel voorgelegd worden aan het algemeen bestuur van SamenTwente. De verwachting is dat de kosten voor de forensische dienstverlening zullen toenemen.

Coronabestrijding

De beperkende corona-maatregelen zijn opgeheven. Sinds 18 maart 2023 worden er geen testen meer uitgevoerd door de GGD Twente. Ook het bron- en contactonderzoek en de adviserende taken zijn verder geminimaliseerd. Vaccinaties worden nog steeds gezet wanneer mensen hier behoefte aan hebben, maar er is geen nieuwe voorjaarscampagne rondom een herhaalprik gestart. De meerkostenregeling voor het uitvoeren van de corona gerelateerde taken loopt tot 1 juli 2023. Vanaf 1 juli 2023 zal de financiering waarschijnlijk via een specifieke uitkering verlopen.

Versterking infectieziektenbestrijding (IZB)

Er komen structurele middelen vanuit het rijk vrij voor de GGD'en om de infectieziektenbestrijding te versterken. Voor 2023 en 2024 gaat het om incidentele middelen die per 2025 structureel zullen worden. Door het inzetten van deze middelen wordt ingezet op het behouden van gekwalificeerde en ervaren medewerkers uit de corona afdeling, het versterken van (boven)regionale monitoring en surveillance door het samenbrengen van expertises en het uitvoeren van meer wetenschappelijk onderzoek zal dit leiden tot een grotere impact in de bestrijding van infectieziekten.

Politiemeldingen in relatie tot het Meldpunt Zorgwekkend Gedrag

Landelijk en ook in Twente wordt er al een tijd gesproken over het onderbrengen van meldingen 'niet acuut' bij het Meldpunt Zorgwekkende Gedrag Twente. In Twente is er onduidelijkheid over de hoeveelheid van deze meldingen door de politie en de impact hiervan op het uitvoeren van deze taak. GGD Twente heeft aangegeven dat op verzoek op basis van het aantal ingeschatte meldingen in andere regio's deze taak ondergebracht kan worden in het Meldpunt Zorgwekkend Gedrag. Hierbij is aangegeven dat er een inregeltijd nodig is van 3 maanden om onder andere personeel te werven en te trainen. De dekking van de kosten moet geborgd zijn en dit vergt een besluit, vanwege uitbreiding van een taak en verhoging van de algemene bijdrage, van het Algemeen Bestuur. Tot op heden is er door de Twentse gemeenten geen formele opdracht verstrekt aan GGD Twente om dit voor te bereiden. Landelijk is in afstemming met de VNG besloten, dat de politie vanaf 15 mei jl. alle meldingen niet acuut doorzet naar het meldpunt zorgwekkend gedrag in de betreffende regio. Daar in Twente het meldpunt vooralsnog niet is toegerust deze meldingen te verwerken, worden de meldingen op dit moment direct doorgezet naar de procesregisseur in de betreffende gemeente. Op dit moment wordt er dekking gezocht via een subsidie vanuit ZonMw welke bedoeld is voor de inzet op het snijvlak van Zorg en Veiligheid.

Lokaal merken wij geen stijging in het aantal meldingen wat bij het netwerk binnenkomt. De lijntjes tussen de politie, de gemeente en onze wijk GGD'er zijn kort waardoor een melding vaak dezelfde dag nog opgepakt kan worden.

Milieu en gezondheid

De taken op het gebied van Milieu en Gezondheid worden via een samenwerkingsovereenkomst vanuit GGD IJsselland ook voor Twente uitgevoerd. Het team heeft een aantal langdurig zieken waar vervanging voor wordt gezocht. Op dit moment werkt het team vooral reactief. Hierdoor vervalt proactief werk als netwerken en investeren in kennis en onderzoek. Op de korte termijn heeft dit geen grote gevolgen, maar in de toekomst wellicht wel als gevolg van de verminderde zichtbaarheid van de regio op bepaalde landelijke en regionale dossiers en het mogelijke verlies in kennis en onderzoek.

Gezonde leefomgeving

Een goede gezondheid is de basis voor een goed leven. De inrichting van de leefomgeving speelt hierin een belangrijke rol. Een omgeving die uitnodigt tot gezond gedrag én die ons beschermt tegen negatieve invloeden, zoals luchtvervuiling, veiligheidsrisico's, geluids-en wateroverlast en toenemende hitte. GGD Twente geeft aan dat het aantal vragen en adviesverzoeken met aandacht voor een gezonde leefomgeving de laatste jaren is toegenomen. Mogelijk komt deze toename door de GGD voorbereidingen op de Omgevingswet (pilot 2021/2022) en het vervolg hierop. Nu de ingangsdatum van deze Omgevingswet definitief is bepaald op 1 januari 2024 en ook het landelijke 'gezond en actief leven akkoord' (GALA) gemeenten actief stimuleert aandacht te hebben voor de leefomgeving, ligt er een expliciete adviesopdracht voor de GGD. Vooral vanuit het ruimtelijke domein vanuit gemeenten ontvangt de GGD steeds vaker verzoeken om te adviseren over Toekomstvisies, Omgevingsvisies en ook plannen. Daarnaast ondersteunen de ketenpartners (Omgevingsdienst, Veiligheidsregio en Waterschappen) de meerwaarde van een gezondheidsadvies van de GGD. Om gezondheid blijvend op de kaart te zetten om te komen tot een gezonde fysieke leefomgeving is het nodig dat de GGD haar advieskracht op dit thema vergroot en voldoende capaciteit heeft om haar adviserende rol te kunnen vervullen.

Vluchtelingen en nieuwkomers

Vanuit de jeugdgezondheidszorg (JGZ) wordt er steeds meer ingezet op de instroom van kinderen die niet geboren zijn in Nederland. De instroom is nog steeds hoog, waarbij er naast vluchtelingen en Oekraïners ook onderzoek en zorg verleent wordt bij kinderen van arbeidsmigranten. Bij deze groep is er extra tijd en aandacht nodig om ervoor te zorgen dat ze door middel van de benodigde vaccinaties beschermd worden en de vaccinatiegraad op orde te houden. Hierbij is de hulp van tolken nodig en er is bij deze kinderen vaak sprake van medische en psychische klachten als gevolg van het op de vlucht te zijn geweest en andere medische zorg in het land van herkomst. Alleen voor de vluchtelingen en Oekraïners krijgt de GGD op dit moment extra middelen, niet voor de instroom van arbeidsmigranten. De verwachting is dat de instroom van arbeidsmigranten aan blijft houden door de vluchtelingenstromen en ook de vraag als gevolg van arbeidsmarktkrapte in Nederland.

Psychosociale problematiek in de verzuimbegeleiding

Door een toename in psychosociale problematiek is er een hogere inzet nodig van de JGZ professionals. Ten opzichte van dezelfde periode vorig jaar is er een stijging in het aantal casussen psychosociaal welbevinden en de behandeltime die nodig is per casus. De oorzaak is onbekend maar sluit aan op de stijgende lijn vanuit de gezondheidsmonitoren met name bij de jongeren van 12 tot 18 jaar. De JGZ voert verzuimbegeleiding uit op scholen. Ook bij verzuimbegeleiding breed zijn er meer casussen en werd er meer tijd besteed per casus dan in dezelfde periode vorig jaar. De oorzaak hiervan is ook onbekend maar het kan een gevolg zijn van het wennen aan school als gevolg van de corona periode.

Digitaal dossier voor de Jeugdgezondheidszorg

Afwachtend op de eerste resultaten van de evaluatie rondom het ontwikkelproces van het GGID, wordt de aanbesteding gestart voor een nieuw digitaal dossier voor de JGZ. Naar verwachting zal de aanbesteding starten in het najaar van 2023. Financieel is het GGID eind 2022 afgehandeld door het instellen van twee reserves bij SamenTwente. Een reserve van €150.000 voor onder andere kosten vanuit de evaluatie (ca. €50.000) en kosten vanuit de verdere (juridische) contractuele afwikkeling en een reserve voor de nieuwe aanbesteding van €500.000,-.

Beleidsnota Publieke Gezondheid

Er wordt op dit moment gewerkt aan een nieuwe beleidsnota Publieke Gezondheid. Hierin wordt afstemming gezocht met de beleidsvelden Sport, Cultuur en Armoede in verband met de ambitie om op deze velden ook nieuwe beleidsvisies op te stellen. Ook worden de doelen zoals opgenomen in het Fit & Vitaal akkoord (Sport en preventie akkoord), opgesteld door gemeente samen met de samenleving op het gebied van gezondheid, sport en preventie, ook meegenomen.

Specifieke Uitkering Gezond en Actief Leven Akkoord en Regioplan Twente

Op gezondheidsvlak krijgen gemeenten vanuit het Gezond en Actief Leven Akkoord vanuit het rijk de opdracht om in te zetten op preventie. Hierbij wordt er ingezet op thema's zoals mentale gezondheid, overgewicht, leefstijl, alcohol/middelengebruik. Daarbij komen ook gedeeltelijk incidenteel en gedeeltelijk structurele middelen vanuit het rijk naar de gemeente toe, in ieder geval voor de periode van 2023-2026. Om de middelen te kunnen besteden moet er een integraal plan van aanpak opgesteld waarin uitgelegd wordt op welke manier de middelen besteed zullen worden, waarbij ook gestuurd wordt op de samenwerking tussen het medisch en sociaal domein.

Vanuit het Integraal Zorgakkoord komen daarnaast ook structurele middelen naar Twente toe om in te zetten op gezondheid en preventie. Deze middelen zullen via de Twentse Koers ingezet worden op de themalijnen: Jeugd, Ouderen, Mentale Gezondheid, Schulden en Armoede, en Gezondheidsbevordering en preventie. Om deze middelen goed te besteden wordt er een regioplan opgezet waarin acties beschreven worden per themalijn. In september is de raad uitgenodigd voor een bijeenkomst in Enschede rondom het regioplan.

Programma Milieu

Portefeuillehouder

Wethouder Niens (waarnemend)

Algemeen

Het uitgangspunt van de gemeente Tubbergen is dat we in 2030 leven in een afvalloze en duurzame samenleving. Afval bestaat dan niet meer, we zamelen alleen nog maar waardevolle grondstoffen in. Een meewerkende houding van onze inwoners en bedrijven is hierbij van groot belang.

Afval wordt in de gemeente Tubbergen opgehaald door ROVA, daarnaast is er een afvalbrengpunt waar inwoners hun afval kunnen brengen. Kringloopbedrijf De Beurs komt herbruikbare goederen gratis bij onze inwoners ophalen en nemen het overige grof huishoudelijk afval tegen een kostendekkend tarief mee.

Actuele ontwikkelingen

Extra uitvoeringsperiode zwerfafvalvergoeding

In de Raamovereenkomst verpakkingen was afgesproken dat er in de periode 2013 tot en met 2020 jaarlijks € 20 miljoen ter beschikking wordt gesteld aan gemeenten voor de extra preventie en extra aanpak van zwerfafval. De hiervoor beschikbare budgetten over de genoemde periode zijn door gemeenten niet volledig benut. Dit budget wordt beschikbaar gesteld voor extra inzet in 2024. Gemeenten met goedgekeurde jaarplannen komen in aanmerking voor vergoeding, welke wordt verdeeld naar rato van het aantal inwoners per gemeente. De maximale vergoeding per inwoner bedraagt € 1,14. Bij overtekening van dit budget wordt de maximale vergoeding naar rato verlaagd. Voor 30 november 2023 kunnen gemeenten aanvragen indienen voor deze laatste uitvoeringsperiode. Gemeenten worden op korte termijn geïnformeerd door Nedvang/Afvalfonds over de procedure rondom deze laatste uitvoeringsperiode.

Prullenbakkenvergoeding

Naast de zwerfafvalvergoeding hebben gemeenten ook recht op de zogenaamde prullenbakkenvergoeding. Deze vergoeding krijgen gemeenten van het Afvalfonds voor de inzameling en verwerking van het aandeel van verpakkingsafval in openbare prullenbakken. Het Afvalfonds betaalt over 2023 een vergoeding aan gemeenten van € 0,76 per inwoner voor het uitvoeren van bovenstaande activiteiten. Het is nog niet bekend wanneer de prullenbakkenvergoeding over 2023 wordt uitgekeerd; hierover wordt nog overleg gevoerd. Ook moet er nog overeenstemming worden gevonden voor de hoogte van de prullenbakkenvergoeding voor 2024. Hierover wordt naar verwachting later in 2023 meer bekend. Concreet betekent dit financieel voor Tubbergen $21.315 \text{ inwoners} \times € 0,76 = € 16.199,-$ op te nemen als te ontvangen

SUP-vergoeding

Eén van de maatregelen van de Richtlijn SUP, Single Used Plastics, is de invoering van uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV) voor een aantal SUP-items. Producenten en importeurs van deze items moeten de kosten dragen voor het opruimen en verwerken van hun producten in het zwerfafval door publieke gebiedsbeheerders. Gemeenten krijgen met een proefberekening een idee van wat ze kunnen verwachten. De hoogte van de vergoeding is gebaseerd op het aantal inwoners van een gemeente.

Programma Volkshuisvesting & ruimtelijke ordening

Portefeuillehouder

Wethouder Bekhuis

Algemeen

Als gemeente is van het van groot belang dat de fysieke leefomgeving zodanig is ingericht dat een goed woon en leefklimaat is gegarandeerd. Het woningaanbod moet zowel een kwantitatieve en kwalitatieve behoefte van de samenleving. Er moet echter ook ruimte zijn voor bedrijvigheid. Een integrale blik op de fysieke leefomgeving is hiervoor een vereiste.

Actuele ontwikkelingen

Er zijn op dit moment geen actuele ontwikkelingen die van invloed zijn op de uitvoering van de taken en activiteiten binnen dit programma.